

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Proposition

2024/25:100 2025 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2025 års ekonomiska vårproposition 2024/25:100.

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! När jag bara för en liten stund sedan gick hit från Finansdepartementet fick jag följa av några journalister. En av dem frågade mig: Har det någonsin varit så här osäkra tider när ni lagt fram en budget? Jag tror att både den tidigare och den nuvarande regeringen kan konstatera att de senaste fem åren har innehållit flera perioder av osäkra tider. Osäkerheten har varit av olika slag, men det har varit osäkra tider.

Det är nog många som i kafferummet på jobbet, eller när de sitter och kollar nyheter i sin telefon på kvällen, ställer sig frågan: Vad är det egentligen som händer? Den frågan ställde man sig absolut för fem år sedan, när pandemin tog fart och vi upplevde någonting vi aldrig hade upplevt förut. Den frågan ställde sig många när energipriserna snabbt sköt i höjden och var skyhöga under ett antal månader. När vi helt plötsligt hade en tvåsiffrig inflation ställde sig många frågan: Vad är det som händer? Även när Ryssland invaderade Ukraina och startade krig i ett vänligt sinnat europeiskt land frågade sig många: Vad är det som händer?

De senaste dagarna och veckorna har den amerikanska administrationen gjort något som vi för några år sedan inte hade förväntat oss, nämligen startat ett handelskrig. Vad är det som händer?

Jag förstår att många känner oro i denna tid. Många svenskar sparar i fonder eller aktier till sin pension eller till en buffert. Man kanske inte har så mycket is i magen just nu, utan snarare en klump i magen. Då kan det vara bra att veta att Sverige står på en väldigt stabil ekonomisk grund. Sverige och svenskarna har varit med om tuffa perioder tidigare, exempelvis finanskrisen och pandemin. Vi har kommit igenom dem, och vi kommer att göra det igen.

Herr talman! Här i Sverige lägger vi i dag fram en vårändringsbudget. För några månader sedan såg vi att återhämtningen äntligen började ta fart. Vi kunde se positiva utfall i slutet av förra året. Under de senaste veckorna, med turbulens på världens börser och med osäkerhet och oförutsägbarhet,

har aktiviteten och efterfrågan dock dämpats. Det är alldeles självklart att Sverige och många andra länder kommer att behöva skriva ned tillväxtprognoserna för i år och – kanske – nästa år.

Det är värt att påminna om att vi aldrig har upplevt något sådant tidigare, herr talman. Det pågår nu ett handelskrig, först och främst mellan Kina och USA, som har höjt tullarna till väldigt höga nivåer. Detta krig riktar sig dock även mot alla andra länder. När vi hörde ordet paus kunde det kännas skönt en liten stund, men vi vet att det fortfarande är höga tullar mot världens länder, som USA handlar med. Detta ställer till det väldigt mycket för svenska och europeiska företag men också, inte att förglömma, för amerikanska konsumenter och amerikanska företag. Det finns ingen vinnare i ett handelskrig – bara förlorare.

I detta läge är det väldigt bra att Sveriges ekonomi är urstark. Jag träffade flera andra länders finansministrar i fredags. När flera andra länder har lånenivåer på 162, 110 eller för den delen 137 procent av bnp står vi här i riksdagen tillsammans bakom ett ramverk som gör att Sverige har starka statsfinanser. Det är en fantastiskt bra utgångspunkt. Därmed inte sagt att det kommer att bli enkelt, herr talman, men vi har resurser och kraft att agera.

I den budget som våra fyra partier lade på riksdagens bord i höstas, som nu har börjat gälla, och i den ändringsbudget som nu ligger här på talmannens bord gör vi stora satsningar – över 70 miljarder. Det är en expansiv finanspolitik. Vi sänker skatter för hushållen med 25 miljarder i år. Vi gör historiska satsningar på infrastruktur. Vi ser till att bygga ett bättre energisystem, ett starkt försvar och ett starkt rättssystem.

Hur kan vi göra allt detta? Jo, dels därför att Sverige har goda finanser, dels därför att våra partier har förmåga att prioritera och göra det som är viktigt på riktigt. Man kan inte göra allt, men man ska göra det man är satt att göra. Det gör vi.

Jag har fått frågor om den budget vi nu har lagt på riksdagens bord. Är den inte helt passé? Nej, det är den inte. Vi är i en lågkonjunktur, och denna budget kommer att påverka ekonomin positivt. Jag har dock varit väldigt tydlig under dagen och sagt att det absolut kan behöva göras mer under året. Vi har ju också en höstbudget. Om det blir så att Sverige går in i en djupare lågkonjunktur kan det finnas anledning att återkomma.

Nu följer vi läget noggrant. Den expansiva budget vi lägger fram kommer att underlätta för människor. Den kommer också att underlätta för företaget att stanna kvar här i Sverige.

Herr talman! Trots att inflationen är bekämpad är det väldigt många hushåll som fortfarande kämpar. Trots att inflationen har dämpats har många fortfarande ganska höga bolånekostnader. Trots att inflationen är bekämpad, vilket var vår viktigaste uppgift, är läget tufft. Det är precis därför vi två år i rad har sänkt skatten för varenda person som jobbar och för dem som har pension. Det är därför vi har sett till att priset på drivmedel och diesel är 10 kronor lägre nu än när vi tillträdde. En stor del av detta handlar om vår politik. Den gör skillnad på riktigt.

Är vi stolta och nöjda? Nej, men vi är väldigt glada över att vi har ett fokus framåt. För det första vill vi göra Sverige tryggare. För det andra vill vi se till att tillväxten tar fart och göra det som krävs i detta svåra läge men också det som krävs för att ekonomin ska växa under åren framöver och för den generation som kommer efter oss.

Herr talman! Arbetslösheten når rekordnivåer. Jag brukar sällan titta bakåt, men jag vill uppehålla mig några sekunder vid det faktum att vi ärvde en hög arbetslöshet, en låg tillväxt och en skyhögt inflation. Inflationen är bekämpad. Nu behöver vi ta fler steg för att få ned arbetslösheten. Det viktigaste är att få igång ekonomin och att konjunkturen vänder. Den återhämtning vi såg är bruten, men jag tror fortfarande – och bedömningen är – att Sverige kommer att ha en starkare tillväxt än många andra länder i EU under det här året.

De 11,5 miljarder som vi nu lägger på riksdagens bord handlar om att stötta till exempel en sektor där det är väldigt tufft. Jag har hört att många har varit kritiska till rotavdraget i dag. Det var Göran Perssons fantastiska uppfinning. Det är bra konjunkturpolitik, och vi använder det några månader under det här året så att fler kan använda det och så att fler hantverkare kan arbeta.

Vi lägger pengar på Arbetsförmedlingen och på yrkeshögskoleutbildningar, och vi tidigare lägger den högre a-kassan. Steg för steg gör vi det som behövs. Vi ger inte allt till alla, men vi gör det som behövs.

Jag är väldigt glad för att det finns system som under denna tid med hög inflation har indexerat många av dem som har haft det allra tuffast. Dessa människor har fått sina ersättningar höjda på grund av den höga inflationen. Vi menar att det också är dags för löntagarna, och det är därför vi gör allt vi kan för att stärka även deras situation.

Herr talman! Jag ska inte bli väldigt långrandig, men låt mig konstatera att vi befinner oss i ett osäkert och ganska svårt läge. I det läget är det bra att veta att vi står stabilt politiskt med en majoritet för denna budget och i många viktiga frågor. Det gäller bland annat försvarsuppgörelsen från december, och vi tar nu nya steg för att diskutera hur vi ska fortsätta att bygga ett starkt försvar. Att alla åtta partier i Sveriges riksdag är med på detta är en styrka.

Jag är också glad över att det finns en stor uppslutning kring ramverket och att vi ska ha ordning och reda i våra finanser så att vi kan hantera situationer likt denna. De länder jag nyss nämnde som har väldigt höga statsskulder har också väldigt höga räntekostnader varje år. Det finns länder som har låneräntor som största eller näst största budgetpost. Där är inte vi, vilket är en styrka, och vi ska fortsättningsvis använda denna styrka för att stötta Sveriges ekonomi och svenska hushåll. Fler ska också komma i arbete genom stöd och hjälp att bli anställbara, och det ska också löna sig bättre att jobba.

Som jag har sagt många gånger de senaste två och ett halvt åren: Vi behöver ta den långsiktiga tillväxten på allvar, nu mer än någonsin. Vi måste se till att företag stannar i Sverige och växer, för det är bara en växande ekonomi som kan bära framtidens välfärd och starka försvar.

(Applåder)

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! I dag har regeringen lämnat sin och Sverigedemokraternas vårbudget till riksdagen, och jag kan konstatera att det är en budget utan krisinsikt.

Vi lever i en osäker tid. Kriget i Ukraina fortsätter, och vi vet inte längre i vilken grad vi kan lita på USA, vare sig gällande försvar eller handel. Hushållen är hårt pressade av skenande kostnader, och arbetslösheten är rekordhög.

I detta läge hade man kunnat tänka sig att regeringen skulle förstå att det gäller att kliva fram och att det är läge att tänka om. Men denna budget visar som sagt ingen krisinsikt. Tvärtom visar den att regeringen inte var beredd på tullkriget, att regeringen inte var beredd på att lågkonjunkturen skulle bita sig fast och att regeringen inte var beredd på att matprisökningarna skulle ta fart igen.

Herr talman! Turbulensen i omvärlden och Trumps högerpopulistiska tullar är givetvis inte regeringens fel. Däremot är regeringen ansvarig för att Sverige och svenska folket står väl rustade när världen blir mer orolig. Men faktum är att Sverige efter tre år med Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson vid makten har blivit svagare, och vi är sämre rustade än vi hade behövt vara.

Men kanske borde vi inte vara förvånade, för när man lyssnar på regeringens företrädare blir det smärtsamt tydligt att de inte alltid förstår det nya läget. För någon vecka sedan sa arbetsmarknadsministern att han inte ser en risk för massarbetslöshet – detta trots att 500 000 människor redan går arbetslösa och Sverige har Europas näst högsta arbetslöshet. Strax innan jul sa finansministern att Trumps tullar inte var det stora hotet mot svensk ekonomi. Nu har tullarna vänt upp och ned på hela världsekonomin. I somras sa regeringen att man hade besegrat inflationen. Nu kostar ett kaffepaket över 100 kronor.

Regeringens företrädare har gång på gång lovat att den ekonomiska vändningen är här. Statsministern basunerade stolt ut att det ljusnar vid horisonten. I dag tvingas finansministern säga att återhämtningen för den svenska ekonomin är bruten. Lågkonjunkturen blir längre, arbetslösheten högre och hushållens konsumtion lägre.

Herr talman! Det verkar som att många har förstått situationens allvar, men inte regeringen. När man tittar igenom budgeten kan man undra om regeringen har tagit in vad som händer i omvärlden, för om den hade gjort det skulle den väl inte skära ned på exportfrämjande insatser för företag i ett läge av totalt tullkaos.

Låt mig prata lite om läget i Sverige just nu när vårbudgeten presenteras. De senaste årens ekonomiska utveckling har slagit hårt mot folks plånböcker. Vanliga löntagare har sett reallöneökningarna urholkas samtidigt som det har blivit dyrare att leva. Matpriserna har ökat med nästan 30 procent sedan kostnadskrisen inleddes, och för en vanlig barnfamilj har matkassen alltså blivit 30 000 kronor dyrare på ett år. Prisökningen på mat var i mars åter den högsta på flera år.

Detta drabbar dem med minst marginaler allra hårdast. Hälften av landets ensamstående föräldrar med låga inkomster vittnar om att de har svårt att köpa näringsrik mat till sina barn och svårt att klä barnen efter väder, och sex av tio har svårt att betala för fritidsaktiviteter. Barnfattigdomen ökar i vårt land och är nu för tiden den högsta i Norden, och regeringen väljer aktivt att förvärra situationen.

Herr talman! Jag menar att regeringen konsekvent har vägrat att stötta vanligt folk under den ekonomiska krisen. I stället har man prioriterat att ge en skattebonus till dem med högst inkomster. Denna prioritering är inte bara orättvis, utan det är också dålig konjunkturpolitik. Att regeringen har hållit nere hushållens köpkraft har slagit mot svensk ekonomi. De senaste åren har svensk ekonomi legat i Europas bottenliga, arbetslösheten har ökat och ökat och konkurserna har nått rekordnivåer. Läget var pressat redan innan de senaste veckornas tullkaos, och nu spär rådande situation ytterligare på osäkerheten för svenska företag och svenska hushåll.

Herr talman! Sverige hade kunnat ha ett bättre utgångsläge, för vi har i grunden väldigt goda förutsättningar. Vi har starka statsfinanser, vi har modern industri, vi har starka parter på arbetsmarknaden som tar ansvar för lönebildning och omställning och vi är ett av världens mest innovativa länder. Men svenska hushåll hade kunnat ha det bättre.

Vi socialdemokrater har föreslagit breda åtgärder för att stärka hushållens köpkraft. Vi vill se en bred skattesänkning i stället för skattebonusen till de allra rikaste. Vi vill se en höjning av barnbidraget med 200 kronor i månaden till alla barnfamiljer. Vi har föreslagit att det förstärkta bostadsbidraget för barnfamiljer görs permanent och inte sänks. Vi säger nej till regeringens fördring av läkemedel, och vi vill stärka bostadstillägget för pensionärer.

Herr talman! In i det sista trodde jag att regeringen i budgeten skulle presentera *något* förslag för att stötta hushållen. Men så blev det inte. Tvärtom väljer man att gå vidare med de förslag man tidigare har annonserat som försämrar för dem som har det svårast.

Trots att inget i barnfamiljernas ekonomi har blivit bättre väljer man som enda regering i Norden att inte höja barnbidraget under kostnadskrisen. Det är ett val. Regeringen tycker också att det är rimligt att slopa tillägget i bostadsbidraget för barnfamiljer, vilket kan betyda över 2 000 kronor mindre i månaden för föräldrar som redan går på knäna. Detta gör regeringen alltså när barnfattigdomen ökar och föräldrar har svårt att sätta mat på bordet. Jag tycker att det är provocerande.

Men det är inte den enda försämring som planeras. Regeringen höjer också taket i högkostnadsskyddet för läkemedel, vilket innebär att egenavgiften för att hämta ut medicin höjs med 900 kronor. Det är en galen prioritering när så många kämpar för att få ekonomin att gå ihop.

Herr talman! Svensk ekonomi hade kunnat vara starkare. Vi socialdemokrater har föreslagit en rad åtgärder för att öka tillväxten, skapa fler jobb och stärka Sveriges konkurrenskraft. Redan för två år sedan såg vi vartåt det barkade i byggsektorn. Bostadsbyggandet var på väg att tvärnita, vilket skulle drabba både konjunkturen och många byggnadsarbetare. I två budgetar i rad har vi därför föreslagit statliga krediter, ett nytt investeringsstöd och pengar till energieffektivisering av flerfamiljshus, ja, ett helt bostadspolitiskt program för att hålla uppe byggandet. Vi har föreslagit en miljardsatsning på arbetsmarknadspolitiken, och vi vill snabba på upprustningen av det civila och militära försvaret med en totalförsvarsfond. Mot bakgrund av Trumps tullar vill vi också förstärka systemet med korttidsarbete så att Sverige blir mer konkurrenskraftigt i förhållande till sina grannländer och så att svenska jobb kan säkras i en väldigt osäker värld.

Herr talman! Jag menar att regeringen gång på gång har missbedömt det ekonomiska läget. När arbetslösheten steg skar man ned på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. När byggandet tvärbromsade valde man att ta bort investeringsstödet till byggandet av nya bostäder. Regeringen har konsekvent inriktat sin ekonomiska politik på åtgärder som inte driver på tillväxten men som ökar de ekonomiska klyftorna i vårt land.

Man har alltid haft råd att sänka skatten ännu lite mer för dem med högst inkomster samtidigt som man inte har haft råd att göra insatser för vanligt folks hushållsekonomi. Med den här vårbudgeten missar regeringen målet ännu en gång. Denna budget kommer inte att ge vanligt folk mer i plånboken, den kommer inte att stärka vår motståndskraft och den kommer inte att vända konjunkturen.

(Applåder)

Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Ett citat: Försvaret är ett särintresse. Nytt citat: För att få budgeten att gå ihop kan man alltid ta den sista miljarden från försvaret.

Det var två före detta regeringschefer som jag just citerade: Fredrik Reinfeldt respektive Göran Persson. Under ungefär samma tid som citaten yttrades fanns det en partiledare i denna kammare som gjorde motsatt analys och som kritiserade nedrustningsivern, och den partiledaren hette Jimmie Åkesson. Det är ganska tydligt vem av de tre partiledarna, och i förlängningen vilket parti, som fick rätt. Mest fel av alla hade i vanlig ordning Miljöpartiet, som tidigare ville avveckla den svenska försvarsmakten helt.

Men då var då, och nu är nu. Det är många partier som har nyktrat till sedan dess. Nu jobbar Tidöpartierna intensivt och fokuserat med att stärka den svenska försvarsförmågan. Redan nu, alltså i år, är anslagen nära nog de dubbla jämfört med när vi tog över för snart tre år sedan.

Utvecklingen globalt har inte på något sätt gått åt rätt håll, och därför har Tidöpartierna kommit överens om att ytterligare expansion av Försvarsmakten kommer att lånefinansieras, på kort sikt, ska jag tillägga. På lång sikt är lånefinansiering inte ett realistiskt alternativ.

Jag är medveten om att det finns partier i denna kammare som tycker att man kan låna till allt och att man kan driva staten med stora underskott även på lång sikt, men det är inte en framkomlig väg. Jag bedömer att de två partier som tycker så inte är seriösa vad avser den ekonomiska politiken. Det rör sig, kanske inte helt otippat, om Miljöpartiet och kommunistpartiet.

I propositionen bemyndigas Försvarsmakten att genomföra så kallade läglighetsköp redan under innevarande år till en summa av 25 miljarder kronor. Det är alltså utöver redan beslutade anslag och bemyndiganden.

Herr talman! Konjunkturen har inte riktigt tagit fart, i alla fall inte så som man hade kunnat hoppas, och bättre lär det inte bli med pågående handelskrig. Tillväxten i Sverige ser förvisso betydligt starkare ut jämfört med exempelvis övriga EU och euroområdet, men arbetslösheten biter sig fast på alltför höga nivåer.

Tidöpartierna stöttade ekonomin med 60 miljarder kronor i höstas och går nu fram med ytterligare konjunkturstimulanser på motsvarande 5,8 miljarder kronor.

Rotavdraget höjs från 30 till 50 procent. Det hjälper givetvis alla de hushåll som har genomfört eller som avser att genomföra något slags reparation, ombyggnad eller tillbyggnad. Men det är mer en bonus då detta i synnerhet underlättar för hela byggbranschen, som befinner sig i en ansträngd situation.

Vi tillför resurser till ytterligare 4 000 platser på yrkeshögskolan, upp till totalt 53 000 platser. Det kan röra sig om utbildningar inom allt från ekonomi och försäljning till it och sjukvård. Regionalt yrkesvux ökas med 3 600 platser till totalt 75 600.

Vi tidigarelägger höjningen av taket i a-kassan. Att den som är tillfälligt arbetslös kan få en adekvat ersättning är bra. Det är inte bara bra för individen, utan det är även bra konjunkturpolitik.

Vi stärker stödet till lanthandlar och bensinmackar på landsbygden, och vi satsar på vägunderhållet, som har varit eftersatt under lång tid. Behoven har varit större än de åtgärder som har utförts. Det är en situation som har varit mer påtaglig för dem som bor utanför de större tätorterna, inte minst de som bor i glesbygd. Vi har gjort det billigare att köra bil, och nu ska vi också se till att vägarna man kör på är framkomliga.

På tal om att vi har gjort det billigare att köra bil, herr talman: När Tidöpartierna tog över låg dieselpriiset på omkring 27 kronor per liter, eller nästan 28 och mer därtill. I dag ligger det på under 16 kronor. Bensinpriset låg en bit över 21 kronor, men i dag ligger även det under 16 kronor. Vi pratar om tusentals kronor för alla hushåll som är beroende av bilen. Jag har sagt det tidigare, men jag säger det en gång till: Bilen är en frihetsfråga. Den ska inte vara en klassfråga, som det gång jag nu pekar på vill få det till.

Herr talman! Den svenska kronan har stärkts markant den senaste tiden. Den svenska kronan är högre värderad såväl visavi euron som visavi dollarn jämfört med när Tidöpartierna tog över. Den svenska kronan har hittills i år gått starkast av alla de så kallade G10-valutorna. Där hittar man, förutom tidigare nämnda dollar och euro, även den japanska yenen och schweizerfrancen.

Den svenska kronan har gått starkast. Varför är detta viktigt? Där bortser jag från det uppenbara – att den som åker på utlandssemester till sommaren kommer att märka att man som svensk har mycket högre köpkraft, vilket i och för sig jättetrevligt. Det är viktigt därför att det sänker priset på allt som vi importerar. Det blir billigare att importera, och detta i sin tur påverkar givetvis inflationen i nedåtgående riktning, det vill säga priserna sjunker, allt annat lika.

Om denna positiva utveckling med en stark svensk krona fortsätter kommer det även att slå igenom på sådant som mat och livsmedel, i alla fall i den mån de är importerade.

Det här med valutor och valutakursrörelser är rätt krångligt, både att förstå sig på och, kanske framför allt, att förutspå. Det ska jag villigt erkänna. Men i stort speglar de den samlade internationella bedömningen av tillståndet i ett land.

Det handlar om sunda statsfinanser, vilket såklart är nummer ett, inga skenande budgetunderskott, en låg, kontrollerad och kontrollerbar stats-skuld, normala räntenivåer, ett handelsnetto som inte sticker ut alltför mycket i någondera riktningen, förtroende för rättsstaten, institutioner och myndigheter, en stabil och förutsägbar politik i allmänhet och en stabil och

förutsägbar ekonomisk politik i synnerhet, ett stabilt regeringsunderlag, framtidsoptimism och säkert hundra och åter hundra faktorer ovanpå det.

Omvärlden vill just nu investera i svenska kronor. Det hade den givetvis inte velat göra om den samlade bedömningen var att Sverige är på väg käpprätt ned i källaren. Jag röstade nej till euron den 14 september 2003, och det beslutet har jag inte ångrat en enda dag sedan dess.

Sammantaget, herr talman, fortsätter Tidöpartierna att leverera. Paradigmskiftet i rättspolitikerna fortsätter och börjar ge resultat. Jag skulle säga att justitieutskottet här i Sveriges riksdag, under ledning av Henrik Vinge, givetvis tillsammans med Justitiedepartementet, åstadkommer mer under två veckor på jobbet än vad Socialdemokraterna gjorde under två mandatperioder.

Fler brott klaras upp. Det dödliga skjutvapenvåldet minskar. Trenden är rätt, även om vi inte är framme eller i mål på något sätt. Vi vet också att de rättsvårdande myndigheterna, inte minst polisen, uppskattar de verktyg och resurser som de får för att lösa sin uppgift. Det är oerhört viktigt att detta arbete fortsätter även nästa mandatperiod och att vi inte går tillbaka till den slapphänta politik som gänget jag pekade på förordar.

Den omlagda migrationspolitiken ger effekt. Invandringen minskar. Återvandringen, vare sig den sker frivilligt eller för all del med tvång, ökar. Arbetskraftsinvandringen har minskat med nästan hälften jämfört med 2022. Vad gäller vissa länder – jag kan nämna Irak, Syrien och Somalia som exempel – är återvandringen högre än invandringen. Sverige har alltså nettoutvandring till de länderna. Detta har givetvis att göra med de lagändringar och andra beslut som Tidöpartierna har verkställt.

Fler tunga åtgärder behöver komma på plats före mandatperiodens slut, men när vi är färdiga, herr talman, kommer Sverige att ha EU:s absolut striktaste migrationslagstiftning.

(Applåder)

Anf. 4 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Jag börjar med att kosta på mig en liten fundering. Kanske är det så att ledamoten Sjöstedt har en egen hemlig kompis med sig in i kammaren, för det är inte Sverigedemokraterna som kan hitta på och flytta in nya partier i Sveriges riksdag. Så får man inte göra i en demokrati, bara så att ledamoten vet det till nästa gång. Men det kanske är Mållgan han pratar om.

Herr talman! Sverige har varit ett starkt land. Investeringar i infrastruktur och bostäder skapade arbete och tillväxt. Välfärden byggdes upp, och i världens mest jämlika land visade vi respekt för dem som byggde landet.

Den tiden är sedan länge förbi. Men hade politiken tagit ansvar och fattat andra beslut hade det kunnat se annorlunda ut i dag. Den ensamstående mamman som jag träffade här utanför hade haft råd att ge sin son ett barnkalas att minnas. Sjuksköterskan Anna hade hunnit gå på toaletten under sitt arbetspass eftersom hon hade haft tillräckligt med kollegor, och min barndomsvän hade sluppit ångesten när hennes livsviktiga canceroperation ställdes in för att det är personalbrist.

Det är ingen idealistisk drömvärld. Vi har gjort det förut, och vi kan göra det igen. Frågan är bara om de styrande vill det. Hur skandalöst det än låter får vi konstatera efter dagens budgetpresentation att de inte verkar vilja det.

Ska Sverige bli robust och medborgarna tryggas såväl i freds- som i krigstider måste det sunda förnufts politik åter börja gälla i Sverige. Politiken har dragit sig tillbaka på område efter område i decennier. Väljarna har röstat rött och röstat blått men inte fått det de förtjänar.

Nu tänker många om. Ytterligare försämrade trygghetssystem ger inte fler jobb, säger regeringens eget finanspolitiska råd. Lägg pengarna på att rusta skollokaler i stället för på rotavdrag! säger Tillväxtverket. Stimulera ekonomin genom att ge dem med små marginaler mer pengar att röra sig med! säger sparekonomerna. Rutbidrag och sänkta arbetsgivaravgifter ger inte fler jobb. I dag vet vi bättre. Framtiden kräver något helt annat: ett starkare offentligt åtagande och mer av rättvisa och sammanhållning. Så byggs Sverige starkare.

Herr talman! I ett eget parallellt universum långt från klimatkriser, varselvågor, fattiga barnfamiljer och sjukvårdskriser verkar ministrarna sitta i ring och berätta sagor för varandra i Regeringskansliets eget lilla kuddrum.

Hej! Jag heter Peter Kullgren och är landsbygdsminister, och jag tycker att det är så jobbigt när väljarna tjarar om höga matpriser. Hej, Peter! säger kollegorna.

Nu är klimatmålen uppnådda, säger klimatministern nöjt, och ministerkollegorna stämmer upp i applåd.

Över till finansministern: På tillväxtområdet intet nytt, men det tar sig snart. Tack för att du delar med dig, Elisabeth! säger ministrarna i ringen.

Vi satsar på välfärden, säger statsministern och stänger igen boken. I nästa vecka läser vi kapitlet om hur vi räddade hushållen och fick bort massarbetslösheten, säger han. Åh, det blir spännande! utbrister arbetsmarknadsminister Mats Persson och skrollar i aktieportföljen, redo för nya klipp.

Kan ni ta den där om Rödluvan och vargen, säger jag och resten av befolkningen, som ser hur Sverige blivit allt skörare och allt fattigare.

Dagens budget är inget annat än en skam, och hushållen lämnas helt därhän. Svantessons tillväxtfiasko är ett faktum, herr talman; det kan inte ens påhittiga pr-konsulter trola bort med innovativa grafer. Likt cirkushästar gör de piruetter och krumbukter, och när numret är klart kliver de av scenen. Vi skulle i stället behöva rejäla arbetshästar som tar i och gör det som krävs. Men då skickar man in clownerna från Sverigedemokraterna för paradnumret, som går ut på att få medborgarna att titta åt ett annat håll. Hatretorik är billigt – statsfinansiellt neutralt, så att säga. Men den ställer inte mat på bordet, och för dem som drabbas hårdast av hatretoriken är priset högt.

När jag ser på regeringen och dess brist på handlingskraft och agerande i dessa orostider kommer jag att tänka på slow-tv-programmet *Den stora älgvandringen*. Inget ont om älgarna – alla har sin roll att fylla. Men nu är ju inte regeringen och Sverigedemokraterna älgar som söker sig till nya betesmarker. Då får de väl ta värvning på public service i stället för att som i dag göra anspråk på att styra landet. Jag hörde förresten att de hade börjat röra sig tidigare än planerat – älgarna, alltså. Inte regeringen, herr talman, för aldrig tidigare har jag upplevt en regering som är så pass ovillig att just regera.

Samhällsproblemen ska medborgarna lösa själva. Regeringsförklaringen och den här budgeten är en självhjälpsbok. Nu för tiden heter det DIY, do it yourself. Det framstår alltmer som att ministrarna inte verkar på ett regeringskansli utan i stället har blivit några slags skattefinansierade livsstilscoacher.

Handla billigare! tipsade statsministern så sent som i torsdags. Men vi har ju lyx-rot och utökat rotavdrag, säger finansministern och satsar på svenskarnas altanbyggen såväl utomlands som i Sverige. Har du inte råd att betala hyran för lägenheten, bygg en altan! Kan du inte ställa mat på bordet åt ungarna, ät bakelser! blir beskedet till medborgarna.

Min dotter önskade sig faktiskt ett sådant där populärt DIY-kit nu på sin tioårsdag. Det kan innehålla lite vad som helst. Just i påsktider är det vanligt med flörtkulor som man sätter ihop för att tillverka en egen kyckling, men det finns mängder av varianter.

Eftersom do it yourself är regeringens motto tänker jag att vi framöver kommer att erbjudas en uppsjö av Tidökit för att hantera kristiden. Gör din egen statsminister! Se bara till att skruva på huvudet ordentligt så att det sitter på skaft. Do it yourself, herr talman – eller så gör vi det tillsammans!

S och Tidö gjorde i höstas upp om ett ramverk för statens ekonomi de kommande åtta åren. Resultatet blev förödande: en investeringsbroms som satte stopp för tillväxt och jobb. Mot en hel ekonomkårs och alla tunga experters inrådan valde man att bakbinda ekonomin.

Men nu har man vänt på en femöring. Världsläget har ändrats. Det är viktigt att fler kan se det som sker och ändra sig. Vi ska göra medborgarna trygga med att vi kan försvara Sverige om det värsta skulle ske genom ett stärkt och utbyggt militärt försvar men också genom ett fungerande totalförsvar. Om järnvägen inte fungerar spelar det ingen roll hur mycket ammunition vi har bunkrat upp. Om det inte finns några vårdplatser minskar motståndskraften i såväl fredstid som krigstid.

Svenskarna har sällan haft så låg tilltro till framtiden. Vårt ansvar som politiker är inte att sudda ut alla orosmoln – det vore övermäktigt. Vårt ansvar är att använda de medel som politiken förfogar över, öka det offentliga åtagandet, se till att väljarna vet att de inte lämnas ensamma i det här och göra allt som står i vår makt för att trygga befolkningen. Men i dag drog regeringen undan mattan för hushållen.

För att inte hamna i 90-talets oreda i ekonomin behöver löpande kostnader finansieras krona för krona. Att låna till investeringar i järnväg, elinfrastruktur, försvarsbyggnader och sjukvårdsplatser är klokt. Att låna till drift för att finansiera skattesänkningar för välbeställda är oansvarigt. Regeringen har sänkt skatten mest för dem som har mest med totalt 70 miljarder – lika mycket som försvarsuppbyggnaden har kostat. Ska vi inte hamna i lyxfällan måste livremmen och hängslena på när det kommer till stora skattebidrag till de allra rikaste.

Man ska vara ärlig: Allt rör inte Sveriges regering för. Vi står enade i stödet till Ukraina. Vi kan inte skylla Trumps tullhot på Elisabeth Svanesson och regeringen. Det har de liten makt över. Ett handelskrig har inga vinnare. Det är dåligt för världsekonomin och för våra samhällen. Men det regeringen och Sverigedemokraterna har makt över behöver de ställas till svars för.

Statens huvuduppgift är att trygga medborgarna. Det finns inga ursäkter för utebliven handlingskraft.

Släpp prestigen, de gamla dogmerna och idéerna och öka jämlikheten! Var man är inte sin egen lyckas smed.

Höj barnbidragen, stimulera ekonomin, investera! Ha kvar och utöka bostadsbidragen! Investera i tillväxt och infrastruktur! Se till att fler bostäder byggs och att vi har möjlighet att förstärka både välfärden och försvaret!

Vi behöver mer än någonsin ett ledarskap för samhällets gemenskap där vi håller ihop och där politiken finns för medborgarna. Så byggs motståndskraften. Så blir Sverige starkare. Jag ser fram emot att få återkomma när vi har lagt fram vår budget och våra förslag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling (V).

Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Finansministern ställde för svenska folkets räkning frågan: Vad är det som händer? Jag tror nog att det är många kring köksborden i Sverige som just nu ställer sig den frågan.

Hur ska det gå med jobben när Sverige redan har en halv miljon arbetslösa? Under Tidöregeringen har vi klättrat till toppen – inte av välbäranden utan av arbetslöshetsligan i västvärlden.

Hur ska det gå med företagen när konkurserna redan slår rekord sedan Tidöregeringen lagt 15 miljarder i nya skattebördor på företagen?

Hur ska jag ha råd att köpa maten som ska ställas på det där köksbordet när inflationen nu tar fart igen eftersom Tidöregeringen har lagt nya kostnader och bördor på våra företag i stället för att sänka dem?

Hur ska det gå med mina besparingar? Hur ska det gå med min pension? Hur ska det gå med pengarna till välfärden när vår tillväxt står och stampar?

Alla dessa frågor ställdes dessutom innan Donald Trump slog till med sitt tullkaos, det vill säga innan vi hamnade i ett läge där vi faktiskt står inför de största utmaningarna någonsin i vår svenska ekonomi, som är så enormt exportberoende.

När finansministern ställer frågan vad det är som händer tror jag därför att det är många där hemma som ställer frågan: När ska ni faktiskt göra någonting? Men där får vi inget svar. Vi väntar på finansministern så som det väntas på Godot. Eller som finansministern själv uttrycker det: Man ska avvakta och se om det finns anledning att vidta åtgärder. Ja, då känner vi ju oss trygga!

Vi centerpartister har ett adekvat Fälldinskt uttryck för det här: Sluta dra detta i långbänk! Vi kan inte vara det enda parti som i det här krisläget vill lätta bördorna på våra svenska företag och vårt svenska näringsliv så att vi kan rädda jobben och tillväxten.

Det finns ingen risk för massarbetslöshet, säger arbetsmarknadsministern. Många har citerat honom. Så säger han när vi har en halv miljon arbetslösa. De ska inte lata sig, brukar annars vara hans besked till dem.

Det finns ingen risk för en finansiell krasch – ja, det kan vara lite olyckligt citerat av finansministern när de finansiella marknaderna får som en skramlande bergochdalbanevagn på Wildfire i Kolmården och världens främsta placerare och ekonomer varnar för risken för finansiell härdsmalta.

Vad säger då självaste kaptenen på skutan, Ulf KristerSSon? Ha is i magen. Vänta och se. Sitt still i båten. Så säger han där han står i stormen, handlingsförlamad och som fastfrusen vid rodret medan skeppet styr mot klipporna. Han är oförmögen att lägga om kursen och oförmögen att faktiskt reagera på krisen.

I två år har Ulf KristerSSon kommit undan med att outsourca all handlingskraft till Jimmie Åkesson – med att låta Åkesson styra regeringens och finansministerns prioriteringar och glömma den ekonomiska verkligheten där ute. Han har kommit undan med att låta skatterna på våra småföretag betala SD:s meningslösa återvandringsbidrag och med att låta SD ständigt sätta a-kassan framför arbetslinjen, tills SD har blivit nästan lika dåliga för ekonomin här som Trump är för ekonomin där.

Men nu, vänner! Nu, herr talman! Nu går det inte längre. Som enda konjunkturåtgärd höjer man rotavdraget från 30 till 50 procent. Vi centerpartister må älska rot och rut – de är bra – men det kan inte räcka för alla de exporterande småföretagen.

Jag har pratat med några mycket framgångsrika små företag, som bara har en handfull anställda och finns på en liten ort i Sverige men faktiskt exporterar till hela världen – inte bara till USA, utan till hela världen. De undrar: Är rot det enda ni har att komma med? Det är inget fel med att byta köksluckor, men det kommer inte att göra att de 150 000 jobb som regeringens jobb har kostat kommer tillbaka.

Folk behöver svar där hemma. Därför efterlyser Centerpartiet nu en massiv satsning för att rädda tillväxten och jobben. Lyft bördorna från småföretagen! Sänk skatten för att anställa så att fler får jobb när massarbetslöshet hotar! Sänk kostnaderna för att anställa och producera i Sverige så att inflationen dämpas när Trumptullarna nu hotar att skapa en ny inflationsvåg!

Vi måste i det här läget sänka kostnaderna för svenska företag med åtminstone 20 miljarder kronor så att tillväxten och jobben kommer upp och inflationen ned. Vi måste halvera för att få ned arbetslösheten bland de utsatta. Det är för övrigt många kring köksborden, faktiskt många hundra tusentals, som oroar sig för att en eller båda föräldrarna i hushållet inte har jobb just nu. Bara den ena, eller ingen, av föräldrarna går till jobbet eftersom det är så många arbetslösa i Sverige just nu. Vad innebär det för utslagning, klyftor, kriminalitet och problem i Sverige?

Vi måste halvera skatten på att anställa dem med lägst inkomster så att de kommer in i jobb. Vi måste sänka arbetsgivaravgiften hela vägen upp till medianlön, och vi måste göra det från början av året. Vi måste också satsa på de små företagen, som står för fyra av fem jobb. Låt dem få anställa sina tio första medarbetare skattefritt! Det ska inte vara någon arbetsgivaravgift för de tio första anställda.

Naturligtvis borde vi också – även om det är för sent nu – ha sänkt inkomstskatten mest för dem med lägst inkomster så att folk har råd att möta den här krisen så som Centerpartiet föreslår.

Det behövs också massiva satsningar på yrkesutbildningar och omställning, liksom på riktig integration där vi tror på människor och inte ser dem som bördor utan som resurser. Det ska vara tufft men hjärtligt: Människor ska få visa vad de kan när de har klarat sig igenom sena kvällar och tidiga morgnar, lärt sig svenska med praktik och slit och bevisat att de kan vara en del av det svenska samhället. Det leder fram till jobb. Vi vill ha jobb-svenska och en intensiv integration.

Nu klämtar klockan för Tidöregeringen, och det gör den också för den svenska klimatomställningen. Det var ju det vi var – landet som växte och ändå pressade ned utsläppen. Vi var landet som hade hög tillväxt och fallande utsläpp. Nu är vi landet som stagnerar och där utsläppen rusar.

Återigen: Agera, Kristersson och Elisabeth Svantesson! Ni står i vägen för alla svenskar som vill byta till miljövänliga alternativ när ni gör dem dyrare. Låt dem få byta till begagnade laddhybrider, begagnade elbilar och begagnade gasbilar, så att dessa inte exporteras till resten av världen! Ni har gjort detta mycket dyrare genom att avskaffa alla miljöbonusar. Ja, ni har någon skrotningspremie kvar – som kanske 400 personer, som råkar stämma in precis på Romina Pourmokhtaris regler för hur man ska skrota bilen och sedan köpa en dyr elbil, kan använda. Men vi behöver ju hundratusen personer, inte minst på landsbygden, som får råd att byta till den där bilen som är billig i drift.

Ska vi elektrifiera måste vi ju också sänka skatten på el, inte chockhöja den. Flytta på er! Med ert fossilkramande står ni i vägen för den svenska industrin, som vill växa grönt. Den vill ha mer vindkraft, som ni stoppar genom att vägra fixa både tillstånden och kablarna. Och krossa inte resten av Northvolt genom att stoppa människor från att stanna kvar i Sverige och jobba vidare i den gröna industrin!

Till alla er som fortfarande tror på framtiden men som sitter vid köksbordet och kanske precis är i färd med att misströsta om att Sverige kan lyfta igen vill jag säga något. Småföretagen kan befria oss från arbetslösheten. Sverige kan lysa med hjälp av nya industrier som gör klimatomställningar och säljer till Europa och till resten av världen – kanske till och med till USA, trots allt. Tryggheten och jobben kommer åter. Köpkraften och pengarna till välfärden kommer åter.

Centerpartiet och jag säger att det kan gå. Vi kan vända det här om vi gör rätt saker och om vi gör dem nu. Dra det inte i långbänk! Vakna, Kristersson! Vakna, Svantesson! Vakna, Åkesson! Klockan klämtar för den svenska ekonomin. Det är bråttom nu.

Anf. 6 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Vi lever i en osäker tid, och vi har flera svåra år bakom oss. Det är i den miljön som regeringen lägger fram vårbudgeten. Det är en budget som fokuserar på att stötta ekonomin efter att inflationen nu dämpats. Det handlar om att få igång tillväxten och ge hushållen sin köpkraft tillbaka. Vi fortsätter också arbetet med att rusta upp svensk säkerhet och trygghet samtidigt som vi gör riktade och viktiga satsningar i välfärden.

Herr talman! För fyra månader sedan började regeringens nya budget att gälla. I den går 60 miljarder till att bland annat få igång den ekonomiska tillväxten, efter att regeringen hade lagt fram två återhållsamma budgetar

där finanspolitiken krokade arm med penningpolitiken och arbetsmarknadens parter för att vinna kampen mot inflationen.

En vårändringsbudget är inte en budgetproposition, men vi adderar 11,5 miljarder till de satsningar på 60 miljarder som har gjorts. Med investeringar i vägunderhåll förstärker vi de största satsningarna som gjorts på infrastrukturen i modern tid. Vi satsar även på fler bostäder, vi förstärker rotavdraget och vi stärker arbetsmarknads- och utbildningsinsatserna för att få fler i jobb.

Herr talman! Jag har tidigare lyft fram regeringens arbete mot psykisk ohälsa. Som kristdemokrat är jag stolt över det arbetet och att det förstärks ytterligare i denna budget. De senaste 20 åren har antalet svenskar som beskriver sitt liv som meningslöst fyrdubblats, från 6 procent till 24 procent. Och vi vet att hälften av dem som är sjukskrivna i Sverige är sjukskrivna för psykiska sjukdomar och besvär. Nu har en kristdemokratisk minister ansvaret och gör ett betydande arbete för att förbättra denna livsviktiga vård.

I motioner här i riksdagen har jag personligen föreslagit att det ska tillsättas en kriskommission för psykisk ohälsa bland barn och unga. Det är en av vår tids stora folkhälsofrågor. Det saknas nämligen viktig kunskap om varför vissa drabbas hårdare än andra. Det är hög tid att vi söker kunskap om varför tjejer och killar utvecklar ångest och depression eller faktiskt mår så dåligt att de försöker ta sitt eget liv. Föregående år besökte jag barn- och ungdomspsykiatri, bup, runt om i landet. Jag mötte fantastisk personal som gjorde verklig skillnad för barn som saknade livslust.

Till den historiska satsning på 1 miljard som gjorts tidigare presenteras nu i vårändringsbudgeten en addering på ytterligare 50 miljoner. Det möjliggör för högspecialiserad vård för dem som har ätstörningsproblematik. Syftet är att minska trycket och korta köerna. 250 miljoner avsätts för att öka antalet platser inom vuxenpsykiatri, och 200 miljoner kronor avsätts för att öka antalet platser i det som kallas självvald inläggning.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag kommentera hushållens ekonomi. Den här regeringen har gjort mycket stora skattesänkningar för vanliga arbetande hushåll. Vi har fått ned de höga bränslepriserna. Och vi har fört en återhållsam finanspolitik i syfte att dämpa inflationen. Allt detta är jätteviktigt.

Kristdemokraterna har slagits för att förlänga tilläggsbidraget till bostadsbidraget ett antal gånger. Vi menar att det var en välriktad och motiverad förstärkning för inte minst ensamstående mammor, som vi vet fångas upp av det riktade stödet. Stödet var dock av extraordinär karaktär under en pandemi. Det förlängdes sedan under inflationskrisen. Men det skulle alltså gälla endast under en begränsad tidsperiod.

Situationen är samtidigt fortsatt tuff för många hushåll. Nu förlängs inte tilläggsbidraget, men jag kan garantera att det för Kristdemokraterna kommer att vara oerhört viktigt att vi säkerställer ekonomin för barnfamiljer i den kommande höstbudgeten.

Med det yrkar jag bifall till förslaget i denna vårändringsbudget.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lili André, Yusuf Aydin, Mathias Bengtsson, Camilla Brodin, Gudrun Brunegård, Dan Hovskär, Magnus Jacobsson och Camilla Rinaldo Miller (alla KD).

Herr talman! Regeringen har i dag presenterat en budget som inte svarar upp mot de utmaningar vi står inför. I ett turbulent omvärldsläge och en utdragen lågkonjunktur presenterar man en tondöv budget där man står svarslös inför Trumps tullar och sviker vanligt folk när svårigheterna växer sig allt större.

Det här är inte en budget för välfärden, inte för hushållen och inte för de svenska företagen. Det är tyvärr verkligen inte heller en budget för klimatet. Det är en budget för några få.

Osäkerheten kring Donald Trumps tullpolitik slår just nu stenhårt mot hela världsekonomin. Sverige är tyvärr inget undantag. Företag oroar sig för hur deras verksamheter ska påverkas. Anställda undrar om de ens kommer att ha jobbet kvar. Vanliga hushåll ser sina besparingar krympa. Det handlar om människors trygghet och framtidstro och om regeringens ansvar att agera.

Mot den bakgrunden hoppades jag att regeringen och Sverigedemokraterna i dag skulle presentera förslag på reformer som visar att man förstår att vi nu behöver skapa trygghet för svenska hushåll och företag – men nej. Passivitet verkar tyvärr ha blivit ett ledord för den här regeringen. Under kostnadskrisen lämnade man hushållen och välfärden i sticket. Tyvärr ser vi nu att regeringen åter är alldeles för passiv i ett oroligt läge.

Regeringen pratar gärna om att ha is i magen, men nu tycks man tyvärr ha frusit fast. I stället för en politik som stärker driver man igenom ekonomiska prioriteringar som gör Sverige än mer sårbart. Det är inte någonting som regeringen kan skylla på Trump.

Man för en politik som innebär att höginkomsttagare får skattesänkningar medan barnfamiljer får se sina bostadsbidrag sänkas. Det är en ekonomisk politik som prioriterar dem som redan har framför dem som verkligen behöver stöd när tiderna är tuffa. Det är en skamlös högerpolitik när den är som allra sämst. I vårbudgeten ser vi inget annat, utan man fortsätter på den inslagna vägen.

Vi hör nu att Sverigedemokraterna har satt sig på tvären mot ett extra barnbidrag, trots att det är just barnfamiljer med små marginaler som drabbas hårdast av kostnadskrisen. I stället höjer man rotavdraget. Det är ännu en reform som framför allt gynnar dem med höga inkomster och stora renoveringsprojekt. Det är ett svek från Sverigedemokraterna mot deras väljare, som röstade på dem när de sa att de ville göra det bättre för vanligt folk. Det här är i stället en politik som eldar på ojämlikheten. Det är en politik som gör att vården får stå tillbaka, att skolan tvingas spara och att välfärden urholkas samtidigt som de välbeställda får sitt.

Herr talman! Vi befinner oss i ett väldigt allvarligt läge på många sätt, både handelspolitiskt och säkerhetspolitiskt. Vi måste rusta upp och stärka totalförsvaret för att möta den nya världsordning som ser ut att växa fram. Det är någonting som vi i stort är överens om men som också kommer att ställa stora krav på den ekonomiska politiken.

I upprustningen får vi inte heller glömma det civila försvaret. Vi behöver se till att hela samhället fungerar både i freds- och i kristid.

Utöver de redan nämnda utmaningarna har vi också klimatkrisen. Bara häromdagen fick vi återigen bekräftat att Sverige är på väg att missa samtliga klimatmål. Det är galet. Det blir än mer absurt när vi i dag nås av Copernicus rapport som slår fast att 2024 var det varmaste året som någon-

sin uppmäts i Europa. Vi är nu den kontinent där uppvärmningen går allra snabbast. Glaciärerna smälter i hög hastighet, och utsläppen måste verkligen ned.

I det här läget fortsätter regeringen dock att backa från den gröna omställningen. Samtidigt som företagen efterfrågar mer förnybar energi och stabil infrastruktur möts de av regeringspartier som hellre pratar om kärnkraft som inte finns än att investera i den energiomställning som kan ske här och nu. Klimatpolitiken behöver vara långsiktig, effektiv och rättvis. Tyvärr misslyckas Tidöpartierna på alla punkter.

Vi står också inför stora investeringsbehov. Det handlar om att rusta upp järnvägen, bygga ut elförsörjningen, säkra välfärden och genomföra den klimatomställning som inte bara är nödvändig för planeten utan också är bra för jobben, ekonomin och tryggheten.

I en osäker tid är en av politikens uppgifter att skapa framtidstro. Det är så vi stärker Sverige både i dag och i morgon. Det handlar om att se till förutsättningarna för hela landet. För att omställningen ska vara både effektiv och rättvis kan den inte se likadan ut för alla hushåll och var du än bor. Vi behöver satsa på kollektivtrafiken, på tågen och på alternativ till det fossila där bilen behövs.

Politiken behöver då bygga på några centrala utgångspunkter. Fossila bränslen behöver bli dyrare. Miljöpartiet vill se ett Sverige där människor tjänar på att ta klimatkrisen på allvar. Det vet vi också att svenska folket vill. Man vill se att utsläpparen betalar och att de hållbara alternativen blir bättre och billigare. Fler behöver kunna välja förnybart i tanken, kollektivtrafik, tåg och cykel. Hushåll som behöver bilen ska få stöd för att klara högre bränslepriser under en övergångsperiod.

I det här ekonomiska läget väljer regeringen dock det motsatta. Man stöttar helt enkelt inte de mest utsatta. I stället genomför man skattesänkningar för dem som har mest. Man har gjort nedskärningar i vården, i skolan och i omsorgen. Man visar passivitet inför Trumps tullkrig, och man för en fortsatt politik som pressar hushåll med små marginaler allt hårdare.

Herr talman! Det är inte lätt att driva företag i ett så osäkert läge. Man drar sig självklart för att fatta investeringsbeslut när man inte vet hur världen kommer att se ut om några veckor. Det som har skett nu kommer att påverka svensk ekonomi, men frågan är i vilken utsträckning – för svaret beror ju på hur politiken nu agerar.

Redan innan Trump aviserade sina tullar var mer än en halv miljon människor arbetslösa i Sverige. Borträknat pandemin har vi inte haft högre arbetslöshet sedan efterdyningarna av finanskrisen. Vårt utgångsläge efter tre Tidöbudgetar är alltså inte starkt.

Arbetsmarknadsministern ser dock ingen risk för massarbetslöshet. Det är minst sagt bekymmersamt att man inte verkar vara mer förberedd från regeringens sida, men kanske är det detta som är förklaringen till den mycket märkliga och tondöva budget som Tidöpartierna presenterar i dag.

Det vi behöver göra är att stötta hushåll som kämpar, investera i framtiden och säkra jobben. Vi behöver välja välfärd före skattesänkningar, klimat före kortsiktiga vinster och trygghet före oro. Regeringens huvudnummer i att möta utvecklingen är höjda subventioner i rotavdraget. Jag vågar nog ändå påstå att det inte kommer att vara den satsning som vänder konjunkturen.

Jag delar finansministerns glädje över att Sverige ändå har en väldigt god ekonomi och att ränteutgifterna inte är de allra högsta. Jag vill bara föra till protokollet att det var denna ekonomi som lämnades över av den tidigare miljöpartistiska och socialdemokratiska regeringen.

Herr talman! En politik som prioriterar välfärden, en rättvis omställning och hushåll med små ekonomiska marginaler skulle leda till bättre framtidstro och en bättre ekonomisk utveckling. Det är inga radikala idéer. Detta är en beprövad effektiv politik för att få fart på ekonomin och samtidigt bygga ett starkare och mer rättvist Sverige. Det regeringen i dag presenterat är i stället en budget som gör Sverige svagare. Det är en budget som saknar lösningar på de problem vi står inför.

Ingen tjänar på det tullkrig som Donald Trump nu startat. Men det är den här regeringens ansvar att agera för att skydda svenska jobb, svenska företag och svenska hushåll samt för att sänka utsläppen.

(Applåder)

Anf. 8 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Sverige är ett land med stark ekonomi, goda statsfinanser och en bra välfärd. Men vi står och har stått inför stora och tuffa utmaningar. Vi lever i en orolig omvärld präglad av osäkerhet, tullkrig, krig i Europa och en världsordning som är satt ur spel. Här i Sverige har hushåll och företag pressats hårt av inflationen under några år. Skolan har stora utmaningar, och arbetslösheten är hög.

Återhämtningen påbörjades, och tillväxten var på väg upp igen i de senaste prognoserna. Med tanke på de senaste veckornas händelser är osäkerheten dock stor.

Därför presenterar regeringen nu en vårbudget för att möta de utmaningar vi har på hemmaplan. Det är en budget som ska stärka återhämtningen, skapa jobb och göra våra skolor säkrare och tryggare samtidigt som vi driver på klimatomställningen.

Totalt handlar det om 11,5 miljarder kronor. Hälften är rena konjunkturåtgärder. Totalt sett för 2025 blir det ett budgetutrymme på 71,5 miljarder för att stärka hushåll och företag, rusta vårt försvar, öka tryggheten i landet, driva på för klimatomställningen och bygga en framtid där varje barn kan klara skolan.

Vi har redan gett löntagare mer pengar i plånboken genom sänkta marginalskatter och sänkta skatter på arbete och sparande under alla tillfällen vi har kunnat påverka. För en genomsnittlig löntagare innebär det flera tusenlappar extra varje år. Detta är pengar som kan göra skillnad när elräkningen ska betalas eller barnen ska ha nya skor.

Herr talman! Vi behöver göra mer. Därför höjer vi tillfälligt rotavdraget från 30 till 50 procent under 2025. Det gör det billigare att renovera, och det skapar jobb i byggsektorn. Vi satsar också fortsatt på utbildning. Vi utökar platserna på yrkeshögskola och yrkesvux, vilket innebär tusentals nya möjligheter för människor att vidareutbilda sig, byta bana och ta steget in på arbetsmarknaden. Vi erbjuder nu mer än 120 000 olika yrkesutbildningar för att företagen ska kunna anställa den kompetens de behöver och pressa tillbaka arbetslösheten.

Vi glömmer inte heller ungdomarna i detta. Genom riktade satsningar på sommarjobb och jobb för unga i kommuner där arbetslösheten är hög ger vi chanser till att man ska få sitt allra första jobb. Det är så självförtroende byggs: genom ansvarstagande och en första fot in på arbetsmarknaden.

Vi stärker dessutom psykiatrin för att öka antalet vårdplatser inom vuxenpsykiatrin och den självvalda inläggningen samt för att korta köerna till bup.

Skolan är en annan viktig prioritet i budgeten. För att förebygga frånvaro och bryta utanförskap förstärker vi statsbidragen till skolsociala team. Det handlar om att elever som riskerar att halka efter ska få rätt stöd i tid, innan problemen växer.

Vi stärker också tryggheten i skolan med nya regler för ökad säkerhet, begränsat tillträde och beredskapsplaner mot våld. Kommunerna får resurser att genomföra de här satsningarna på riktigt.

Vi driver också på för att möjliggöra klimatomställningen. Vi höjer skrotningspremien till 25 000 kronor för den som byter ut en gammal bensin- eller dieselbil mot en elbil. Detta kommer dessutom att gälla retroaktivt. Samtidigt ökar vi taket för Klimatklivet och ger ytterligare tillskott till Industriklivet så att fler företag och kommuner kan få stöd till investeringar i klimatsmarta lösningar. Det är klimatomställning med fokus på teknik, innovation och konkurrenskraft.

Herr talman! Vi vet att det finns hushåll som fortfarande har det tufft. Under de senaste åren har regeringen stöttat med tillfälligt höjt bostadsbidrag, elstöd och skattesänkningar. Vi är beredda att agera igen om inflationen eller matpriserna tar ny fart. Detta är en budget som tar ansvar för ekonomin och för människor i den. Den ger förutsättningar för att fler ska kunna jobba, utbilda sig och kliva fram. För oss liberaler är kärnan att varje människa får möjlighet att växa och forma sitt eget liv.

(Applåder)

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vi befinner oss i svåra tider, i oroliga tider. Som jag inledde med att säga är det många som undrar vad det är som händer. Många har en klump i magen.

Vad gör oppositionen då, herr talman? Mikael Damberg staplar negativa adjektiv om regeringen i väldigt hög grad. Ida Gabrielsson skämtar bort läget och hittar fyndiga slingor. Martin Ådahl väljer att i princip fel-tolka vad jag och alla andra här inne säger. Janine Alm Ericson lägger huvudet i djupa veck och säger att vi befinner oss i ett allvarligt läge.

Herr talman! För mig spelar detta ingen roll. Men den som lyssnar på den här debatten och är orolig vill nog veta vad oppositionen vill. Det är knappt ett och ett halvt år kvar till valet. Kanske är det dags för er i oppositionen att komma ned från läktaren, ställa er tillsammans, spela ihop och berätta åtminstone en, två eller tre saker som ni tänker göra tillsammans för att göra Sverige bättre. Blir invandringen högre eller lägre med era fyra partier? Blir skatterna högre eller lägre med era fyra partier? Blir bidragen högre eller lägre med era fyra partier?

Jag tror och tycker att det är dags att ta ansvar även i en svår tid och berätta vad ni vill gemensamt. Våra fyra partier har gjort det och gör det. Och vi talar inte bara – vi agerar. Steg för steg gör vi Sverige tryggare med lagstiftning och resurser i en hastighet som aldrig synts till förut. Steg för steg stärker vi hushållen. Vi sänker skatter, som jag nämnt tidigare. Vi gör en mängd saker för att nu underlätta. Men vad gör era fyra partier? Det handlar trots allt om att göra saker tillsammans med andra. Ensam är inte stark; det vet vi. Vi använder styrkan för att förbättra Sverige.
(Applåder)

Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Finansministern får nog finna sig i att resultaten av regeringens ekonomiska politik granskas i riksdagen. De är inte imponerande, för att summera dem så här långt i mandatperioden. Vi har i Sverige haft en sämre ekonomisk utveckling än våra europeiska grannar. Arbetslösheten har ökat, och vi har haft rekord i konkurser. Dessutom ökar utsläppen av växthusgaser rekordartat.

I ett läge när arbetslösheten steg skar finansministern ned på arbetsmarknadspolitiska åtgärder och utbildningspolitik. När byggandet tvärbromsade valde finansministern att ta bort investeringsstödet för bostadsbyggande. I den här budgeten missbedömer regeringen åter läget och tar bort resurser som gått till exportfrämjande verksamhet för små och medelstora företag.

Kan man inte ha en viss ödmjukhet och erkänna att man har gjort fel? Och framför allt: Var det rätt att skära ned på yrkesutbildningar och arbetsmarknadsinsatser? Hade det inte varit bättre för människor att ha ett jobb att gå till?

(Applåder)

Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det är absolut så att Sverige behöver fler som jobbar. Det är därför vi stärker yrkesutbildningarna och gör det mer lönsamt att jobba. Sverige har fått en ny inriktning på politiken. Det var också därför vi av IMF och många andra bedömdes ha den högsta tillväxten i den här delen av världen. Nu har tillväxtnivån brutits, men det har den gjort för alla länder. Vi ska fortsätta varje dag i veckan att underlätta för svenska företag. Det är trots allt så, herr talman, att det är i företagen som grunden finns.

Mikael Damberg pratar om tillväxt och företagande. Men om man menar allvar med det ska man inte lägga ned kärnkraften utan bygga ut den. Man ska inte höja skatterna för dem som har pengar och redan i dag betalar höga skatter; det är inte så vi får dem att investera. Man ska inte försämra forskningsavdrag. I stället ska man se till att ge svenska företag och löntagare förstärkningar. Men det gör inte Socialdemokraterna, och det tycker jag är sorgligt.

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Vad min fråga handlar om är om det var rätt att vara så optimistisk om ekonomin att man i tidigare budgetar skar ned på arbetsmarknadsutbildningar och yrkesutbildningar. Resultatet blev lägre tillväxt och högre arbetslöshet. Åter tvingas ni lägga tillbaka pengar för sådant som ni har tagit bort. Hade det inte varit smartare att ge utbildning – yrkes-

utbildning och arbetsmarknadsutbildning – till människor som drabbats av arbetslöshet, så att vi sluppit stå här med en budget där regeringen tvingas räkna upp den totala kostnaden för arbetslöshet med 2 miljarder? Hade det inte varit smartare att använda de pengarna till förebyggande insatser för att människor skulle kunna ta de jobb som faktiskt finns i svensk ekonomi? Regeringen har backat in i lågkonjunkturen och arbetslösheten.
(Applåder)

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det är ändå intressant att Socialdemokraterna fortsatte att göra exakt samma sak som de gjort när vi under deras tid gick från en låg arbetslöshet till en hög. Men jag ska släppa det.

Vad det här handlar om är att man inte vill prata om de verkliga stora problemen. Socialdemokraterna prioriterar alltid högre bidrag framför sänkta skatter. Jag har såväl här i riksdagen i både opposition och majoritet som i regeringen varit med om att fatta beslut om skattesänkningar som inneburit att en sjuksköterska i dag har 4 000 kronor mer i månaden. Alla de skattesänkningarna har ni röstat nej till. Jag har hört Mikael Damberg anklaga oss för att inte prioritera välfärden. Han har hotat med massuppsägningar, men i går sa SKR att det blir fler sjuksköterskor och läkare.

Steg för steg tar vi ansvar för en svår situation. Vi kommer att fortsätta med fokus på utbildning, skatter, infrastruktur och energisystem. Allt det här gjorde vi i den förra budgeten, och vi gör det också i den här. De 70 miljarder som vi skickar in i svensk ekonomi i år kommer att göra skillnad.

Än en gång: Era fyra partier vill helt olika saker. Det enda man kan veta, det enda som är säkert i oppositionen, är att man inte alls vet vilken politik man får.

(Applåder)

Anf. 14 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Det ligger någonting i det som finansminister Elisabeth Svantesson säger. Men än så länge klarar vi oss; folket tycker att den här regeringen gör ett så pass dåligt jobb att vi nästan kan ta över med bara tre partier. Vi får återkomma till det när det börjar bränna till.

Ibland behöver man humor för att kunna ta sig igenom tuffa tider. Det har jag alltid tyckt. När ni presenterar er budget här i riksdagen, finansministern, finns det knappt någon som verkar vilja stå bakom den. Man ursäktar sig nästan lite.

Budgeten i sig är i alla fall inget skämt. Finansministern säger att hon står vid hushållens sida. Vad vill finansministern säga till den ensamstående mamman som inte har råd att ordna ett barnkalas till sitt barn nu när bostadsbidraget försämras? Är det här att stå vid hennes sida?

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Man ska naturligtvis ha humor i politiken. Det uppskattar jag. Men ibland är det allvarliga tider. Då får man faktiskt tillsammans visa vad man vill göra. Här i Stockholms stad och region vet vi vad era partier vill göra. Ni har höjt skatten två år i rad för just de ensamstående mamorna som kämpar och sliter. Varje månad får de betala högre skatt. Men trots att ni har höjt skatten har ni lyckats med bedriften att få färre bussurer och nedlagda årstörningskliniker som resultat.

Min poäng, herr talman, är att vår politik handlar om att på olika sätt stötta hushåll. Bostadsbidraget finns alltså kvar på den normala nivån. Det tas inte bort. Men vi ser till att den som jobbar får behålla mer av sin lön. Vi vet att Vänsterpartiet inte gillar att sjuksköterskor, undersköterskor och busschaufförer ska få behålla mer av sin lön. Men vi har en annan syn på hushållen, en annan syn på att det ska löna sig att jobba och en annan syn på att stötta alla dem som i dag behöver stöd. Det är därför vi dag efter dag har hushållen för våra ögon; vi sänker skatter, förändrar drivmedelspriser och gör mycket annat för att underlätta för hushållen.
(Applåder)

Anf. 16 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Finansministern talar väldigt mycket om andra och inte om sin egen budget. Då börjar man ändå fundera på om det inte ligger en hund begravnen. Det sades att man skulle stå vid samma sida som de som hade en klump i magen och som frågade sig: Hur ska det gå ihop?

Kan finansministern nämna ett enda av de förslag som riktar sig till Caroline och de andra ensamstående mammorna som samlades här utanför riksdagen och bad oss att pressa på för att bostadsbidraget skulle finnas kvar?

Herr talman! Jag ska erkänna att jag var naiv. Jag trodde faktiskt att finansministern i dag skulle berätta att man var beredd att ge Caroline och de andra som är i den här situationen åtminstone det här.

Kan du se dem i ögonen och stå för den budget som du har lagt fram?

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan varje dag stå för den budget som vi har lagt fram. Det är en förlängning av den budget som gäller för i år med över 70 miljarder i satsningar.

Vi visade också under de första åren att vi prioriterade välfärden i vårt reformutrymme. Det blev inte massuppsägningar som vänsterpartister och socialdemokrater sa.

Vi har visat att vi kan lägga fram en infrastrukturbudget i en proposition som är större än någonsin.

Vi har samtidigt lyckats sänka skatter för alla som jobbar, för vi kan prioritera.

Ja, jag kan se människor i ögonen. Jag skulle ha mycket svårare att se dem i ögonen om jag styrde här i Stockholm. Det är i de svåraste tiderna som ni väljer att höja skatten. Det är era partier som gör det.

Vi har olika syn på skatter och bidrag. Det kan komma att behövas mer stöd på olika sätt. Men här och nu har vi lagt fram en expansiv budget som påverkar ekonomin och som kommer att underlätta.

Men det är många som har en klump i magen. Den som har sparat i hela sitt liv, den som är ensamstående eller en företagare som just nu känner att efterfrågan viker – vi står på alla deras sida.

(Applåder)

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vill bara snabbt påpeka att det finansministern just sa kanske inte stämmer. Det är ingen expansiv budget. Det strukturella sparandet är precis noll, enligt er egen tabell.

Jag går tillbaka mer till saken. Eftersom det är så lätt att feltolka finansministern, enligt vad som just sades, är mina frågor helt enkelt följande, för att göra det väldigt tydligt.

När tänker regeringen göra något åt den här krisen? Är det fråga om en vecka, är det fråga om en månad eller är det fråga om ett halvår, efter att alla andra i Europa och i omvärlden har agerat på tullkaoset?

Ska vi aldrig sänka kostnaderna för små och växande företag och för jobbskapare i det här landet så att vi kan säkra ekonomin? Ska vi bara fortsätta att höja dem, som regeringen hittills har gjort?

Finansministern kan gärna svara hur man själv tänker göra i krisen och inte bara recensera alla andra partier, om det är möjligt, herr talman.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker faktiskt att det är magstarkt av Martin Ådahl. Men jag ska bortse från arrogansen och från att han många gånger feltolkar mig. Jag ska berätta vad vi ska göra och vad vi gör. Det är ganska enkelt.

Först och främst står vi hårt tillsammans med andra länder i EU för att nu se till att vi kan förhandla och mottrycka de amerikanska tullarna. Ensam är inte stark. 27 länder är mycket starkare och till och med större än USA. Det ska vi göra.

Här i Sverige tar vi många steg för att underlätta för små och stora företag med förändrade 3:12-regler som nu är på gång, expertskatten som har blivit mer gynnsam, FoU-avdraget och också energisystemet. Jag hörde att någon sa att det inte finns någon ny kärnkraft. Vi har kärnkraft i Sverige, men vi behöver mer.

Vi tar alla de stegen för att underlätta för företag att växa i Sverige. Jag samtalar med företrädare för stora och små företag hela tiden och för en dialog. Vad behöver vi nu göra för att de ska stanna och vilja vara kvar här och inte lägga sin verksamhet på andra ställen? Det jobbar vi med dag för dag och steg för steg.

Anf. 20 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Bortsett från allt det där med angrepp på oppositionen, oss eller vem det nu månde vara, hörde jag över huvud taget inget svar på vad regeringen tänker göra framåt och när den tänker göra det.

Allting annat är saker som ni redan har gjort. Då måste tolkningen vara att allt som ni har gjort hittills räcker. Det behöver inte göras något mer.

Vi är alla med på att vi ska förhandla för frihandeln i Bryssel med alla länder som det går att göra det med. Det är ingen diskussion. Det kan vi säga så att alla som följer detta är säkra på det, herr talman, och vet precis vad det handlar om.

Men jag hörde inte, och det hörde inte heller någon annan, något svar på frågan om när ni tänker göra någonting.

Jag vill fråga när ni tänker göra någonting åt det enorma gap som ni har för att nå upp till klimatmålet, som regeringen också har lovat. Naturvårdsverket sa i fredags att det var 19 miljoner ton. Kommer ni inte heller att göra någonting åt det?

Kan ni svara på någonting om vad ni tänker göra i de kriser som vi just nu står i och när ni tänker göra det?

Prot. 2024/25:101
15 april

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Den som vet exakt vad som ska göras just nu ska man inte lyssna på. Vi har haft några dagar och några veckor av otrolig turbulens. Marknaden går upp och ned. Vi vet fortfarande inte exakt var tullkriget och handelskriget kommer att sluta. Men vi vet att det kommer att bli sämre – och sämre tillväxt direkt och indirekt för Sverige.

Regeringen kommer självklart att agera i detta precis som vi agerade med inflationen. Vi agerar nu genom att sänka skatten för alla så att människor har mer pengar i plånboken. Jag sa alldeles nyss vad vi gör för att förbättra företagens villkor. Vi kommer att fortsätta att göra det steg för steg. Den riktningen ligger kvar.

Jag förstår att det är frustrerande för Martin Ådahl, som inte verkar ha så många vänner på sin sida i politiken. De vill ha större underskott och högre skatter. Det kommer aldrig att gynna svenska företag.

Svenska företag, små som stora, är nu rätt så glada att det är vi som håller i taktpinnen och i klubban och tillsammans med dem kan styra mot en bättre tillväxtpolitik.

(Applåder)

Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! I höstas talade finansministern om en ljusning vid horisonten. Men redan i början av året blev det återigen mörkare. Hushållens syn på ekonomin blev sämre redan innan Trumps handelspolitik fick börser runt om i världen att rasa.

Att sänka skatten för höginkomsttagare har alltså inte vänt utvecklingen. I stället har många barnfamiljer fått det tuffare. Samtidigt som skatten för höginkomsttagare sänktes med 3 000 kronor i månaden sänktes också bostadsbidraget för barnfamiljer i en svår ekonomisk situation. Nu kommer det att försämrats igen vid halvårsskiftet samtidigt som regeringen gör det dyrare med mediciner.

Man måste undra. Jag vill fråga finansministern vad som egentligen är regeringens plan för att vända utvecklingen och om det kommer något stöd till hushållen. När kommer man att presentera åtgärder som stärker konjunkturen och minskar arbetslösheten?

Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle rekommendera Janine Alm Ericson att läsa både budgetpropositionen för 2025 och vårandringsbudgeten. Där gör vi stora satsningar, som jag nu har nämnt några gånger här. Det är både skattesänkningar för hushåll och stora satsningar på infrastruktur och forskning. Vi tar nya steg mot ett energisystem som fungerar.

Det är viktig politik. Men som jag har sagt hela dagen i dag har vi också kraft och möjlighet att parera sämre tider än vad vi i dag är i. Vi är i en lågkonjunktur. Den här budgeten möter upp den. Men vi kan behöva göra mer. Då har vi styrka att göra just det.

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Men glöm inte bort att det är en expansiv budget – Martin Ådahl får säga vad han vill! Det är en expansiv budget där pengar kommer ut i ekonomin. Rotavdraget kommer till exempel också ut i ekonomin. Det gäller också Arbetsförmedlingens insatser och yrkeshögskola.

Vi gör en mängd olika delar i konjunkturhänseende, och vi gör självklart också det viktigaste: Vi fortsätter att göra Sverige tryggare och säkrare i en väldigt orolig tid.

Anf. 24 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Det är just detta som är så oroväckande. Vi har i dessa svåra tider en regering som bara presenterar mer av samma. Vi har inte sett någon förändring. Trots att flera av de åtgärder som finansministern tar upp är bra leder de inte just nu till det vi just nu behöver se, nämligen en starkare konjunktur. Där skulle tryggare hushåll med mer till de allra mest utsatta familjerna göra en förändring. I stället väljer regeringen att fortsätta med en skattepolitik som gynnar dem som har allra mest.

Jag vet att finansministern gillar att säga att hon har sänkt skatten för alla. Det må så vara, men om jag inte minns fel var det med typ nio kronor i höstas för dem som tjänar minst medan det var med flera hundra för dem som tjänar mest. Det skapar ingen jämlikhet, det hjälper inte konjunkturen och det skapar inte trygghet i det här utsatta läget.

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för hela debatten, för den är viktig. Den är viktig därför att vi visar alternativen. Vi är fyra partier som står tillsammans och som har förmåga att göra många saker samtidigt. Vi kan göra det som är svårt och prioritera om i budgeten för att göra det som behövs här och nu. Det handlar om säkerhet och trygghet, och det handlar om hushållens köpkraft och om sänkta skatter. Sammantaget i våra budgetar går alltså procentuellt sett mest till dem som tjänar minst. Janine Alm Ericson får gärna läsa i fördelningsbilagan.

Men vi är inte nöjda. Vi har tagit på oss ett uppdrag att bygga Sverige rikare på sikt, inte bara här och nu utan både och. Då handlar det om just det jag har nämnt tidigare: investeringar i Sverige så att våra barn och barnbarn får ett annat Sverige, ett rikare Sverige, än vad vi har.

Många unga har i dag tappat hoppet. Vi vill ge dem det hoppet. Det är mörkt, och det är tufft. Men vi har en styrka i ekonomin och i politiken. Jag skulle vilja att det syntes lite mer ibland, även i de här debatterna.
(Applåder)

Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Finansministern frågar sig vad det är som händer i världen och menar att många ställer sig den frågan.

Sanningen är väl att det är högerpopulistisk politik från USA som just nu driver upp kostnaderna för försvar i hela Europa. Det är en högerpopulistisk tullpolitik som sänker tillväxten, ökar arbetslösheten och riskerar att leda till global inflation. Det är det som är orsaken till det här.

Men man kommer inte undan diskussionen om att regeringen också har ett val att göra här och nu. De flesta människor ställer sig nog frågan: Vad betyder det här för mig och min familj? Jag trodde därför ända in i det sista, innan regeringen skulle presentera budgeten, att regeringen såklart skulle göra någonting för att underlätta för hushållens ekonomi i den här budgeten. Men regeringen valde att hoppa över det.

Vi föreslog i vår senaste budget en rättvis skattesänkning. Vi föreslog höjda barnbidrag med 200 spänn i månaden. Vi föreslog riktade pengar till de fattigaste pensionärerna. I den budget som vi diskuterar nu kom det inga nya initiativ direkt till hushållen.

Däremot väljer regeringen att gå vidare med att försämra för de mest utsatta barnfamiljerna i vårt land. Det är klart att det provocerar när vi vet att er budget gav finansministern över 3 000 kronor i skattesänkning i månaden och de fattigaste barnfamiljerna samtidigt nu med ännu mindre resurser tvingas försöka förse sina barn med mat. Det är provocerande att regeringen går vidare med att göra det dyrare att hämta ut medicin i ett läge där hushållen är väldigt pressade.

Det är klart att regeringen måste få frågor om hur de tänker när de inte stöttar vanligt folk i kostnadskrisen. Oavsett vad som är orsaken till oron och den ekonomiska turbulensen förväntar man sig en regering som står på hushållens sida och som faktiskt skyddar vanligt folk i oroliga tider.

Tyvärr har vi inte en sådan regering. Sverige behöver en ny inriktning på den ekonomiska politiken.
(Applåder)

Anf. 27 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman och ledamoten! I dag presenterar vi en vårbudget för att ytterligare förstärka konjunkturen. Men de senaste veckornas händelser har återigen visat hur snabbt omvärlden kan förändras, både ekonomiskt och säkerhetspolitiskt. I det läget behöver vi inte bara kortsiktiga stimulanspaket utan också långsiktiga verktyg som stärker Sveriges konkurrenskraft.

Jag vill därför ta tillfället i akt att lyfta en fråga med ledamoten Damberg om Sveriges relation till euron. Ett svenskt införande av euron skulle kunna innebära ökad stabilitet för vår exportberoende ekonomi, attraktiva villkor för investeringar och en tydligare plats vid bordet när viktiga ekonomiska beslut fattas i EU.

Det finns också en säkerhetsaspekt i att inte stå själva med en liten valuta i en osäker värld. Vi såg hur snabbt det gick med Natoprocessen när säkerhetsläget förändrades. Världen kommer inte att vänta på Sverige.

Därför vill jag fråga ledamoten Damberg: Hur ser ni på euron i dag? Är det inte läge att nu utreda frågan och förbereda oss för att snabbt kunna byta valuta om så skulle krävas?

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det är inte första gången vi diskuterar euron i den här kammaren. Det gör jag gärna fortsättningsvis också, för det är en viktig fråga som man kan vrida och vända på.

Men Liberalerna kanske i stället skulle ta den diskussionen med statsministern eller med Moderaterna, som är det största regeringspartiet. De har ju sagt att det inte är aktuellt att göra ett skifte från kronan till euron och att det inte blir någon utredning, så den diskussionen kanske ni ska ta i regeringskretsar.

Däremot tycker jag att man just nu borde diskutera konkurrenskraft och lika förutsättningar. Svensk industri har gjort ett inspel till regeringen där de vill att systemet med korttidsarbete uppdateras. Det betyder enormt mycket för konkurrenskraften och för lika spelregler. När tullarna införs och ett svenskt företag hamnar i kläm i det här kriget finns det en risk att jobben försvinner i Sverige i stället för i andra länder.

Om industrin säger att de vill ha konkurrenskraftiga regler – varför går då inte regeringen fram med konkurrenskraftiga regler som säkrar också svensk industri i en väldigt osäker tid?

(Applåder)

Anf. 29 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, även om jag kanske inte tycker att svaret var helt tydligt! Ledamoten kan lita på att vi tar frågan med alla partier vi kan när vi kan och även i regeringskonstellationen.

Det här är verkligen aktuellt just nu när så mycket händer i vår omvärld. Vi vet att osäkerhet och instabilitet slår hårt mot små öppna ekonomier som Sveriges, och vi vet också att den tekniska och politiska tröskeln för ett inträde i euron kräver förberedelser i god tid.

Min följdfråga blir därför ändå: Om inte nu, så när? Ska vi verkligen vänta med att ens utreda alternativen till dess att krisen redan är här?

Även om inte ledamotens parti styr just nu är det ändå Sveriges största parti, och Socialdemokraterna har ett stort och viktigt ansvar. Jag är övertygad om att svenska folket vill veta var Socialdemokraterna står i frågan så att det inte blir som i Natoprocessen.

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det här med debatt inom regeringspartierna är intressant eftersom det inte verkar vara så framgångsrikt för Liberalerna. Det är ungefär som Kristdemokraternas interna debatt med regeringen om barnbidragen eller om satsningar på barnfamiljer, som inte heller verkade vara så framgångsrik. Vi får hoppas på att KD har större framgång i höst.

Det är viktigt att se att vi har akuta problem som handlar om konkurrenskraft. Regeringen har fått detta på bordet; man har en färdig utredning. Industrin säger att det här är viktigt för vår konkurrenskraft här och nu, i denna osäkra miljö med tullkrig som kan drabba svenska företag.

Det är farligt att regeringen inte tar med förslaget om korttidsarbete i vårbudgeten och uppdaterar det systemet. Det kan riskera många tusentals jobb i Sverige om det går illa. Jag hoppas att Liberalerna också tar med sig orden från svensk industri när man diskuterar vilka frågor som är avgörande för svensk industris konkurrenskraft.

(Applåder)

Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Den 12 mars i år hände det som många av oss hade sett komma ganska långt dessförinnan: Northvolt ansökte om konkurs.

Jag och flera av mina partikamrater har stått just i den här talarstolen och uppmanat övriga i den här kammaren att inte gå in med skattebetalarnas pengar i detta högriskprojekt. Men inte ville man lyssna, och nu har inte bara skattebetalarna mot sin vilja förlorat pengar, utan även pensionärerna har blivit fattigare. AP-fonderna 1, 2, 3 och 4 har investerat nästan 6 miljarder kronor i projektet, herr talman, och dessa 6 miljarder kronor är i dagsläget värda exakt noll kronor.

Andra partier måste börja lära sig av sina misstag. Det gäller i synnerhet Socialdemokraterna. Den här bubblan kom till under Socialdemokraternas styre. Den hade inte blåsts upp och spruckit utan den politiska upphaussning, uppbackning och direkta påverkan som fanns. Här går det inte att skyffla bort det ansvar man har. Socialdemokraterna med Magdalena Andersson i spetsen bör be om ursäkt till landets 2,3 miljoner pensionärer eftersom de nu kommer att få en lägre pension än de hade fått utan det här debaclet.

Jag tycker att det är ledsamt, herr talman, att se med vilken nonchalans vissa partier i denna kammare behandlar skattebetalarnas pengar. Nu har i alla fall Sverigedemokraterna sett till att det inte kommer att ske några utbetalningar av skattepengar till ett annat högriskprojekt, nämligen Stegra.

Så här är det: Det finns en fullt fungerande privat kapitalmarknad där den som vill låna kan göra det, där den som vill låna ut kan göra det och där den som vill investera kan göra det. Men gör det med era egna pengar, inte med skattebetalarnas eller pensionärernas pengar!

Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna lovade i valrörelsen i princip allt till alla. Nu har Sverigedemokraterna och regeringspartierna styrt landet i tre år, och det är tydligt att vallöftena inte är lika mycket värda längre. Vi ser svart på vitt att Sverige när Sverigedemokraterna styr får dyrare tandvård för unga, försämrade a-kassa och försämrade sjukförsäkring. Vi har en byggkris som rullar över landet. Vi har en välfärdskris. Nu får vi också dyrare medicin när Sverigedemokraterna väljer att försämra högkostnads-skyddet för läkemedel.

Oscar Sjöstedt tog upp pensionärernas ekonomi. Hur försvarar du och Sverigedemokraterna alla dessa försämringar för vanligt folk men framför allt för pensionärer? Hur försvarar ni att vanliga svenskar ska få betala mer för sin medicin samtidigt som ni sänker skatten mest för de allra mest välavlönade i vårt land?

(Applåder)

Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vad gäller tandvården är vi nu i färd med att driva igenom världshistoriens tandvårdsreform. Den kommer på plats den 1 januari 2026, och sedan är vår förhoppning att den ska fortsätta rullas ut även 2027.

Sedan är det en jätteolycklig situation med läkemedlen, men det funkar inte så att det sitter ett antal politiker och beslutar hur mycket läkemedel kostar. Jag tror inte att någon är förtjust i situationen att läkemedel har blivit dyrare, herr talman – inte jag i alla fall. Men det är alltså inte ett politiskt fattat beslut att läkemedel ska vara dyra. Läkemedel har gått upp i pris, som ganska mycket annat.

Jag vågar inte ta gift på att jag har siffrorna rätt, herr talman, men jag tror att staten står för 41 miljarder av den totala kostnaden för läkemedelsförmånerna, som är 50 miljarder kronor per år. Den absoluta lejonparten står alltså staten för. Den andel som staten står för visavi brukaren eller konsumenten är också högre än vad den varit historiskt.

Men det är jätteolyckligt att läkemedel har blivit dyrare. Det är inget beslut som jag, finansministern eller statsministern har fattat. De har gått upp i pris.

Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det där är ju inte sant. Just nu försämrar politiska beslut högkostnadsskyddet och gör det dyrare att hämta ut sina mediciner – ungefär 900 kronor. Det påverkar vanligt folk men framför allt de pensionärer med låga inkomster som inte vet om de kommer att ha råd att få ut medicinen.

Allt det där kan man diskutera om det är klokt eller inte. Men det blir ju mer omoraliskt när Sverigedemokraterna och regeringen tydligen i förra budgeten hade råd att sänka skatten för högavlönade människor med 3 000 kronor i månaden men nu begär att fattiga pensionärer ska betala 900 kronor mer för att hämta ut sina mediciner. Det är den avvägningen som Sverigedemokraterna måste stå för. Det är en del av den budget som ni har drivit igenom. Det är ingen annan som har fattat besluten om att göra högkostnadsskyddet sämre och att göra det dyrare att hämta ut sina mediciner. (Applåder)

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Så mycket förstår jag också. Men anledningen till att man gjort denna förändring i högkostnadsskyddet är ju att läkemedel har gått upp i pris. Hade vi inte haft en situation där läkemedel i sig hade blivit dyrare hade det inte funnits något motiv till att göra några förändringar i högkostnadsskyddet. Vi pratar väl förbi varandra – eventuellt medvetet; jag vet inte.

Sedan ställer Mikael Damberg upp en falsk motsättning, tycker jag, med våra väldigt höga marginalskatter. De är fortfarande för höga, om jag ska vara helt ärlig. De låg på 55 procent; nu har vi fått ned dem till 52 procent. Internationellt sett är det väldigt högt. Den reformen, herr talman, hade en så kallad självfinansieringsgrad på så mycket som 125 procent och finansierade alltså sig själv med råge. Staten får genom den skattesänkningen in mer skatteintäkter. Det låter som trolleri, men det är det inte. Förklaringen är att antalet arbetade timmar i ekonomin ökar så att staten får in mer skatteintäkter. Det finns alltså inget motsatsförhållande på det sättet.

Anf. 36 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Det är fantastiskt hur det alltid verkar vara gratis och bra att gynna de allra rikaste.

Sverigedemokraterna har här meddelat många saker som de inte vill göra. De har fixat så att man inte ska investera i det ena och det andra. De har fixat så att det inte blir billigare mediciner, eller samma pris som tidigare, för pensionärerna. De har fixat så att det, som jag har förstått det, inte blir något barnbidrag. De har fixat så att vissa människor inte ska bo kvar. De har fixat så att det inte blir någon höjning av pensionärernas bostadstillägg.

Jag frågar Oscar Sjöstedt: Vad *har* ni fixat i den här budgeten? Vad är Oscar Sjöstedts och Sverigedemokraternas avtryck i den budget vi diskuterar i dag?

(Applåder)

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det blir lite svårt att hinna med i ett så här kort replikskifte. Jag är väldigt nöjd med den satsning på vägunderhåll som vi skjuter till. Den kommer att gynna människor som bor i sådana delar av landet som jag själv bor i, det vill säga glesbygdskommuner där vägunderhållet har varit väldigt eftersatt, herr talman. Vi fortsätter upprustningen av de rättsvårdande instanserna och ger nästan en halv miljard kronor till Kriminalvården, en myndighet som befinner sig i en expansionsfas som jag inte tror att någon svensk myndighet någonsin har befunnit sig i – och så vidare, och så vidare.

Sedan skriver jag givetvis inte under på den beskrivning som vi här får höra från Ida Gabrielsson, men det är kanske inte helt otippat.

Det här är en vårbudget. Läger man ihop den med den höstbudget där vi stöttade ekonomin, både hushåll och företag, med 60 miljarder kronor ser man att vi på det stora hela för en klok och väl avvägd ekonomisk politik från Tidöpartiernas sida.

Anf. 38 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Det är i så fall en klok och väl avvägd politik som lämnar pensionärerna i sticket. Vi hörde tidigare hur Oscar Sjöstedt oroar sig för deras pensioner med anledning av regeringens myndigheter AP-fonderna. Men vad har Oscar Sjöstedt själv gjort i den budget som vi nu diskuterar för att stärka pensionärernas ekonomi? Jag tittar i tabellen men ser inget höjt bostadstillägg för pensionärer. Jag ser bara dyrare mediciner och försämringar, men det är möjligt att jag har missat något.

Berätta för mig, Oscar Sjöstedt, hur du har omvandlat denna oro för svenska pensionärer och deras pensioner till satsningar i den budget som nu kommer att gälla det här året ut!

(Applåder)

Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det är ganska uppenbart. Framför allt har vi sänkt skatten för pensionärer, inte bara vid ett tillfälle utan vid två tillfällen. Vi har också höjt garantipensionen ganska kraftigt. Pensionärerna har fått en starkare köpkraft 2022, 2023, 2024 och 2025, herr talman.

Återigen tror jag inte att någon, möjligen bortsett från läkemedelsbolagen själva, tycker att det är en jätterolig situation att det blivit dyrt med medicin och läkemedel. Jag gör det i alla fall inte, men det är detta som är förklaringen.

I Ida Gabrielssons värld kanske allt som sker i största allmänhet är politiska beslut. Det finns dock ingen som har tagit det politiska beslutet att medicin ska gå upp i pris och vara dyr. Här har vi haft en inflation, precis som i mycket annat, och den inflationen har varit lite högre. Det är jätteolyckligt, men det är så. Det ligger ingen konspiration eller något politiskt beslut bakom det. Det är en olycklig situation, helt enkelt.

Anf. 40 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Med tanke på att SD är ett nationalistiskt parti känns det ändå ibland som att SD är ointresserat av att stärka Sverige som nation. Ett sådant exempel är den låga självförsörjningsgraden av livsmedel. Det i sin tur gör att varje gång som matpriserna rörs om på den globala marknaden stiger priserna i Sverige utan att våra bönder får bättre betalt. Självförsörjning har vi i princip bara för spannmål, morötter och socker. Blir det krig får vi nog baka morotskaka. Nivån är totalt sett nere på 50 procent.

Jag har följande frågor till SD: Vad tänker ni göra för att få upp självförsörjningsgraden till nivån 80 procent, som vi i Centerpartiet och många med oss anser är nödvändig för vårt totalförsvar? Hur ska man stärka Sverige och vår beredskap?

(Applåder)

Anf. 41 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag håller med helt och hållet, men att Centerpartiet har ett siffersatt mål är fullkomligt ointressant.

Det vi har gjort är att sänka skatten till EU:s miniminivåer för jordbruksdiesel, det vill säga att vi gör det i praktiken billigare att vara bonde. Gör vi det billigare i producentledet blir det i slutändan också billigare i konsumentledet, och vi stärker därmed hela vår livsmedelssektor. Vi har sänkt bränsleskatterna i största allmänhet, vilket jag tog upp i mitt anförande – och det gynnar bönderna.

När jag har grottat ned mig i dessa frågor har förklaringen till att det ser ut som det gör varit olika typer av pålagor i klimatets tecken, inte minst på EU-nivå. Det är lite som ni kokar ihop på hemmaplan i Sverige – tyvärr, men inte minst på EU-nivå. EU är den största boven mot en högre självfinansieringsgrad.

Anf. 42 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Nu är det inte bara vi i Centerpartiet som har lagt fram målet. Jag tycker inte alls att ett mål för självförsörjningsgraden är något att fnysa åt. Tvärtom har många länder ett sådant. Alla våra grannar i norra Europa har högre självförsörjningsgrad än vad vi har.

Ni har nyligen lagt fram en livsmedelsstrategi, och den har fått hård kritik, bland annat från Lantbrukarnas Riksförbund. Den saknar dels mål, dels konkreta åtgärder på gårdsnivå. Det sker inga regelförenklingar för investeringar, som ledamoten själv tar upp, och det görs inget för att sänka kostnaderna, som vi har väckt motioner om och som ni har avslagit direkt. Vi har lagt fram förslag till utskottsinitiativ, och dem har ni avslagit direkt.

Hur har ni tänkt att vi med hjälp av 80 miljoner kronor ska nå 80 procents självförsörjningsgrad i Sverige, så som många aktörer hoppas och tror på?

Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag menar inte att det är en dålig idé att ha mål. Det var inte riktigt så jag menade. Men jag menar att bara för att Centerpartiet fladdrar ur sig en siffra – 80 procent i det här fallet – har man fortfarande inte åstadkommit något över huvud taget. Om vi hittar en framkomlig väg för att gå från typ 50 procent till 80 procent är jag idel öra. Det här är i allra högsta grad ett problem som vi behöver ta på allvar.

Jag ställer ett par motfrågor tillbaka: Med vem ska Martin Ådahl genomföra den hemliga planen som ska leda fram till 80 procent? Ska vi gå tillbaka till en situation där dieseln kostar 27–28 kronor? Det är vad som förespråkas från oppositionens sida. Men vi vet vad vi får med den politiken.

Vad händer med bönderna? Nu är kostnaden för en liter diesel under 16 kronor. Ska den kosta 28 kronor i stället? Är det något som kommer att öka självförsörjningsgraden? Absolut inte – såklart.

Anf. 44 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag ser i Expressen att Oscar Sjöstedt har uttalat sig om budgeten och sagt att den redan är passé. Det sker efter att vi har hört finansministern försvara budgeten och hävda att den verkligen gör rätt insatser för Sverige i en svår tid.

Det är minst sagt anmärkningsvärt när Oscar Sjöstedt undergräver den budget han själv har förhandlat fram. Jag vill fråga Oscar Sjöstedt om oppositionens kritik stämmer. Om budgeten kan bli passé samma dag som den läggs fram, är det så att regeringen saknar en plan för hur man ska möta den osäkerhet som vi nu lever i? Vad betyder det för det ekonomiska världsläget, och vad gör det för svenska hushåll och företag?
(Applåder)

Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag sa i och för sig inte exakt så, men strunt samma. Det är klart att det finns en poäng. Jag tror faktiskt att finansministern sa något klokt, nämligen att den som påstår sig veta exakt hur det landar med allt som händer i världen just nu ska man inte lyssna på. Det var klokt sagt. Det rör på sig så mycket. Det kanske händer något under det här replikskiftet; det kommer ett nytt besked, och sedan försvinner det beskedet lite senare i kväll. I morgon kommer ett tredje besked, och sedan ändras det. Det var min poäng.

Vad är alternativet? Det går inte att lägga fram en vårbudget i ett klimat som är djupt beroende av nyckfullheten från den amerikanska administrationen i frågan. Vad är alternativet? Att inte lägga fram en vårbudget över huvud taget är ett dåligt alternativ. Men det rör sig så fort, och det tycker jag att Janine Alm Ericson ska ha lite respekt för.

Prot. 2024/25:101
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Anf. 46 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte att någon säger att man vet exakt. Däremot ville finansministern ha absoluta svar från oppositionen om vad vi skulle göra.

Men jag tänker att det är regeringens budgetförslag som läggs fram i dag, och det är ett förslag som Sverigedemokraterna har varit med och förhandlat fram. Samtidigt vill man få det att låta som att man inte har något ansvar, att omvärldsläget gör att man är helt utan svar och att man helt enkelt får vänta och se.

Oppositionens kritik i dag har varit att det inte verkar finnas någon plan. Man är inte förberedd. Man hoppas på det bästa, och man gör ingenting för att möta det värsta.

Jag undrar fortfarande om inte oppositionens kritik faktiskt stämmer. Självklart vet man inte exakt hur det kommer att se ut. Självklart vet man inte exakt vilka åtgärder som ska vidtas. Men den regering som styr Sverige, och dess stödparti, borde definitivt ha en bättre utarbetad plan för att möta de svårigheter vi ser framöver.

(Applåder)

Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med om att regeringen bör ha en plan. Vad är det som säger att vi inte har det? Det är en mängd utfall och parametrar att hålla koll på.

Nu är det något slags respit på 90 dagar, och det ska förhandlas fram avtal med hela världen. Jag vet inte om det kommer att gå eller hur det kommer att påverka oss. Sverige är beroende av den tyska ekonomin. Kommer Sverige eventuellt inte att drabbas utan i stället tyskarna med den fordonsindustri de har? Det kommer att spilla över på Tyskland.

Att de amerikanska konsumenterna kommer att drabbas av högre inflation är säkert, till och med uppenbart. Kommer det att spilla över på oss? Eller kommer handelsflödena att justeras på ett sådant sätt att det blir ett deflationistiskt tryck? Det är inte alls omöjligt att handelsflödena från andra delar av världen i stället för att riktas mot USA landar i Europa och Sverige, och därmed blir det ett deflationistiskt tryck.

Det finns en mängd utfall, och givetvis finns en plan för att hantera alla olika typer av utfall.

Anf. 48 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! I samma klass som Sandvikdirektörens dotter gick jag i slutet av 80-talet. Hennes pappa var direktör på samma företag som min morfar som jobbade på verkstadsgolvet. Vi brukade leka tillsammans med våra kaniner.

Det dröjde länge innan jag förstod att hennes mamma var hemmafru. Det fanns flera sorters kakor, och de bodde centralt i en stor villa. Vi bodde i hus i Klangberget. Pappa jobbade på Konsum, och mamma jobbade på förskolan.

Slamret från en av Sveriges största fabriksområden lät spännande om natten. Kontorsbyggnaderna låg intill. Vuxendagiset, som min morfar brukade kalla ingenjörernas arbetsplatser – eftersom de fick rita på arbetstid.

Vi kände oss trygga. Efter skolan kom min mormor Helmi och hämtade mig. Hon hade gått i pension efter många år som städerska. Farfar tog med mig ut i skogen, och han pratade ända fram tills han gick bort om vilken jävel jag var på att plocka hjortron på myren. Farmor jobbade skift på tvätten. Hon tog sparkstöttingen till affären, och hon gjorde de godaste köttbullarna.

Allt var inte bättre förr, men vi höll ihop bättre. Farfars händer skakade lika mycket som vägmaskinen han hade arbetat med, och farmors händer var krökta av åren på tvätten. De kom sällan utanför Ockelbo kommun.

Vi åkte med mamma och pappa på husvagnssemester till Orsa camping. Sandviksdirektörens dotter och hennes familj åkte säkert på mer spännande resor. Vi hade inte mycket jämfört med dem. Ändå kunde vi mötas, se varandra och överbygga de hinder som våra bakgrunder gett oss.

I dag möts vi inte längre i samma klass. Genom politiska beslut görs föräldrar fattiga. Min dotters klasskompisar får höra att de inte hör hit enbart på grund av att deras hud är mörkare.

Vi har gjort Sverige starkt förut, och vi kan göra det igen. Ett sådant Sverige är värt att försvara.

I detta anförande instämde Samuel Gonzalez Westling (V).

Anf. 49 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Om vi ska kunna vända den djupa ekonomiska kris som väntar Sverige, komma runt massarbetslösheten och minska klyftorna i Sverige måste vi investera i den svenska landsbygden. Det har regeringen inte gjort under sina två år vid makten. Det är en ohållbar situation att man på den svenska landsbygden ofta har den sämsta vården, de sämsta skolorna och de sämsta vägarna. Så är det efter tidigare satsningar men även efter de senaste satsningarna. Inte minst finns de sämsta järnvägarna och kommunikationerna på landsbygden. Samtidigt har man den högsta skatten, trots att småföretagen och människorna på landsbygden gör sitt. Det här är fullständigt ohållbart.

Det är ohållbart i synnerhet nu när vi ska göra den största upprustningen av det svenska försvaret i modern tid. Det kommer att kräva stora uppoffringar och resurser, men det kommer också att kräva att vårt totalförsvar håller. För Ukraina har ju totalförsvaret varit väldigt viktigt.

Om vi inte investerar i landsbygden och får hela landet att fungera kan vi inte heller försvara hela vårt land. Som nämnts tidigare i debatten är det därför också ohållbart att Sverige har lägst självförsörjning av livsmedel i norra Europa. Vi är så beroende av omvärlden att matpriserna rusar varje gång marknaderna skakar. Vi ligger på knappt 50 procent. Vi måste sätta upp konkreta mål och anslå medel för det här.

Vi måste avslutningsvis också minska regleringarna. Jag vill hälsa Sveriges riksdag från tuppen Erik och hönsen Evita, Snövita och Gråvita som lever på en icke namngiven plats i Mellansverige. Där värper de ägg och lever ett gott liv, trots att de inte har en inomhusyta stor som en studentlägenhet – enligt Jordbruksverkets regler – och därmed inte har fått Jordbruksverkets välsignelse. Snälla Tidöregeringen, befria landsbygden från alla dessa vansinniga mikroregleringar!

Anf. 50 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! I höstas presenterade regeringen den största satsningen på infrastruktur i modern tid: drygt 200 miljarder kronor till och med år 2037. Den nya ramen blev 1 171 miljarder kronor och ger oss förutsättningar att bygga bort 100 procent av underhållsskulden på vägsidan. I vårändringsbudgeten tillförs nu 500 miljoner kronor ytterligare för att vi snabbare ska komma till rätta med det eftersatta underhållet samt förbättra tillståndet, robustheten och framkomligheten på de statliga vägarna.

Det här är riktigt bra, för underhållsskulden har nämligen vuxit alltmer. Var fjärde väg i landet bedöms vara i dåligt skick. God infrastruktur gynnar alla – familjer, företag och den svenska tillväxten.

Fru talman! Regeringen dubblar även anslaget till Norrlandsfonden. Den får ett kapitaltillskott om 300 miljoner kronor under 2025. Stora investeringar och företagsetableringar på orter som under en längre tid haft en låg eller stagnerande befolkningstillväxt innebär stora utmaningar för samhällsbygget, inte minst när det gäller att få fram nya bostäder för att möta behoven av ökad inflyttning till de berörda kommunerna.

Åtgärden bidrar till att förbättra konjunkturen inom byggsektorn genom att öka tillgången till kapital så att fler bostadsprojekt kan påbörjas. Det innebär att efterfrågan på arbetskraft inom bygg-, byggmaterial- och installationssektorerna ökar och att näringslivets förutsättningar stärks.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lili André och Camilla Brodin (båda KD).

Anf. 51 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Förra året anmäldes 73 649 fel på den svenska järnvägen. Det är den högsta noteringen på många år. Det är inte så konstigt att konsekvenserna blev att Sverige hade den sämsta punktligheten på järnvägen på 14 år. Det är för övrigt sämre punktlighet än Ukraina hade, som har ett fantastiskt järnvägsnät vilket vi båda, Hans Eklind och jag, har upplevt.

Närmare 40 procent av kontaktledningsanläggningen har passerat sin tekniska livslängd. Trafikverket menar att det krävs en radikal förändring för att bryta den negativa trenden. Det håller vi i Centerpartiet med om och trycker väldigt mycket på. Därför undrar jag: Kan inte vi i riksdagen, oavsett partifärg, till slut ta ansvar för järnvägsunderhållsskuld?

Jag blir besviken när jag ser vårändringsbudgeten. Inte ens en tiondel av underhållet går till den svenska järnvägen de tolv kommande åren. Men man satsar i och för sig på vägarna.

Anf. 52 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Det var en tågresan till Kiev som jag sent ska glömma. Men precis som Martin Ådahl konstaterade också jag samma sak efteråt. Ett land som ligger i krig förmår ändå att se till att tåget både avgår i tid och kommer fram i tid. Sedan var såväl Martin Ådahl och jag liksom några andra från finansutskottet med om hjärtskärande scener vid tågstationen när vi skulle åka hem igen. Nog om detta.

Låt oss tala om infrastrukturesatsningen. Om jag inte missminner mig debatterade ledamoten och jag samma sak även i höstas. Det som regeringen går fram med är redan ett maxtak. Man kan inte satsa mer pengar på järnvägen och tro att man får ut någonting av det. Det är redan på maxnivå.

Av det skälet finns det inte mer anslaget till järnvägen 2025. Men jag lovar att regeringen kommer att återkomma, för järnvägen är också en del av den samhällsviktiga infrastrukturen.

Nu börjar vi med vägen. Vi förstärker i år. Sedan återkommer vi till järnvägen. Här finns en rad olika förbättringspunkter som måste genomföras.

Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Anledningen till att vi är tillbaka i samma debatt är att problemet inte har försvunnit. Regeringen gör återigen ingenting, trots att ni från Kristdemokraterna har lovat guld och gröna skogar när det gäller att fixa järnvägen. Det här prioriteras inte.

Expertisen säger att det visst finns resurser. I andra delar av Europa ökar man sitt järnvägsunderhåll och rustar upp på ett helt annat sätt, medan vi i Sverige bara får en växande järnvägsskuld. Enligt beräkningar kommer det att ta 350 år att byta alla kontaktledningar och stolpar som är uttjänta. Vi kan inte hålla på så här.

Nu är min fråga: Är det enda svaret från den här sittande regeringen här liksom i alla andra frågor att vi bara ska vänta och se om det ordnar sig? Vi kommer i bästa fall att ligga på en tiondel av den underhållsskuld som vi har. Vad innebär det för svensk landsbygd och för hela Sveriges infrastruktur i ett mycket svårt säkerhetsläge?

Anf. 54 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag har problem med svenska språket. Jag brukar inte ha det. Jag har i alla fall aldrig hört det. Jag sa ju i mitt tidigare inlägg till Martin Ådahl att regeringen vill göra någonting åt både väg och järnväg. Men när det gäller järnvägen har vi maxat beloppet för vad man kan omvandla i praktiskt arbete. Det spelar ingen roll hur många gånger Martin Ådahl säger att vi inte satsar mer än så och så. Vi måste ju se till att det blir någonting gjort av de pengar som vi anslår. Vi har maxat beloppet för 2025.

Jag hoppas och tror, givet att jag känner infrastrukturministern väldigt väl, att han kommer att se till att det här järnvägsunderhållet som behövs – men det behövs också en tillbyggnad av järnvägen – kommer att ske. Det är nämligen på riktigt viktig infrastruktur vi pratar om.

Men, som sagt, vi lämnar inte någon sten orörd i detta arbete. Det har vi visat nu i och med att vi maxar det belopp som man kan tillgodogöra sig för att göra dessa underhålls- och reparationsarbeten, som är så viktiga att göra.

Martin Ådahl och jag är egentligen överens. Men jag satsar inte pengar där man inte kan göra något för dem. Det är svaret – en gång till.
(Applåder)

Anf. 55 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det är ingen hemlighet att Kristdemokraterna är varma anhängare av kärnkraft och nu är beredda att riskera väldigt mycket av skattebetalarnas pengar för att få igång ett reaktorbygge. För att försöka få till en investering har det föreslagits att man ska höja elskatten för hushåll och företag och sedan föra över pengarna till den som kör de i grunden olönsamma reaktorerna.

Prot. 2024/25:101
15 april

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
avlämnande*

Flera experter har påpekat att den nya kärnkraften inte behövs och att alternativen som bygger på grön baskraft är billigare. Dessutom riskerar regeringens ensidiga kärnkraftsstöd att tränga undan investeringar i ny elproduktion i närtid.

Det jag skulle vilja fråga Kristdemokraterna är varför de är beredda att skuldsätta svenska folket för något som kanske inte ens behövs.

Anf. 56 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra att det finns personer som anser att kärnkraften inte behövs. Vi behöver utöka den planerbara energiproduktionen i Sverige, punkt och slut. Men man har från vänsterns och inte minst Miljöpartiets sida varit besatt av tanken på att lägga ned kärnkraften. Man har till och med förbjudit forskning om kärnkraft – bara det tycker jag är fullständigt bisarrt.

Ja, kärnkraften kostar pengar. Men problemet har varit att om det råder osäkerhet är det, som Janine Alm Ericson också vet, svårt att göra långsiktiga investeringar. Vågar man göra de här investeringarna, ja eller nej?

Den här regeringen försöker se till så att dessa långsiktiga investeringar nu kan bli av. Det är jag väldigt nöjd med, för om vi nu ska prata om en grön omställning och det här nya samhället där vi inte använder oss av fossila energislag krävs, tror jag, att vi har planerbara energikällor som kan leverera el 24:7. Frågan om vi ska satsa på vindkraft eller kärnkraft tycker jag speglar ett motsatsförhållande som jag inte riktigt köper; vi behöver ha både och.

Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, Hans Eklind, för svaret! Jag kan tipsa om att vi har förslag om satsningar på grön baskraft i stället. Det skulle stabilisera systemet och ge oss väldigt mycket mer elproduktion inom kort.

Det är ju det här som är grejen. Hans Eklind pratar om den gröna omställningen. Detta är väldigt glädjande för en miljöpartist, för den är otroligt viktig. Det är inte en prioritering vi tidigare har sett från Kristdemokraterna men som jag välkomnar, som sagt. Men för att den ska fungera kan inte företagen vänta på att få mer el till 2035.

Det är detta som är hela svårigheten med det förslag som regeringen nu har lagt fram. Man vill låna stora summor, och man vill lägga en skatt på hushåll och företag. Dessutom kommer vi att få vänta på ny el ända fram till 2035. Hur kan detta vara ett ansvarsfullt agerande från ett regeringsparti?

Anf. 58 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Det enkla svaret är att Janine Alm Ericsons verklighetsbeskrivning inte har ett smack med verkligheten att göra. Den här regeringen har redan vidtagit drygt 70 åtgärder för att förbättra så att elen ska komma fram. Det går inte att använda politiska slagord.

Jag tycker att vår energiminister, tillika min egen partiledare Ebba Busch, har varit tydlig med att vi behöver alla olika energislag i den här buketten för att kunna lösa framtidens problem. Där är kärnkraften ett av de mest avgörande, för vi behöver planerbar energi.

I Tyskland har man ett begrepp som jag tycker är intressant och som jag skulle vilja att Janine Alm Ericson funderar lite över: Dunkelflaute. Det är tyska och betyder mörk stiltje – när det inte lyser och inte blåser har man ingen el om man satsar ensidigt på den typen av energikällor som Janine Alm Ericson tror ska lösa framtidens problem.

Vi behöver kärnkraft, vindkraft, solkraft och framför allt vattenkraft, naturligtvis. Alla dessa behövs för att vi ska kunna göra den omställning som jag tror att Janine Alm Ericson och jag egentligen är överens om.
(Applåder)

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! I förra veckan slog Naturvårdsverket fast att regeringen missar samtliga klimatmål för 2030, 2040 och 2045. Det är en av flera instanser som säger samma sak: Regeringens klimatpolitik är totalt otillräcklig. I stället har den här regeringen ökat utsläppen kraftigt. Detta är fortsättningen på en politik som helt har tappat bort den gröna omställningen. Företagen behöver kunna lita på att det kommer att löna sig att satsa på hållbara investeringar och att energi och infrastruktur faktiskt kommer på plats.

Regeringens prestigeprojekt att bygga ny kärnkraft kommer att bli ett slukhål för skattebetalarnas pengar. Kärnkraftsstödet kommer att tvinga fram nedskärningar i välfärden, och hushållen ska tvingas betala en ny elskatt – en Ebba Busch-skatt, om ni så vill – i 40 år för att finansiera det här kalaset. Denna gigantiska kärnkraftssubvention hämmar dessutom investeringar i ny förnybar elproduktion som kan byggas ut snabbt, oavsett vad Hans Eklind säger. Man bromsar alltså elektrifieringen och klimatomställningen.

Moderaterna gick till val på att få ordning på klimatet. Jag tror att vi tyvärr med säkerhet kan säga att så inte har skett. Om det är på grund av egna bristande ambitioner eller eftergifter till Sverigedemokraternas klimatiförnekande politik vet vi inte, men det är mycket allvarligt.

Sverige behöver genomföra stora investeringar för att stärka vår konkurrenskraft och genomföra den gröna omställningen. Det handlar om att rusta upp och bygga ut vår järnväg, bygga ut elförsörjningen och investera i framtidens teknologier. I en orolig omvärld behöver politiken skapa framtidstro. Det gör inte den här regeringen. Det är helt enkelt dags att byta ut den.

Anf. 60 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Nu hann även Hans Eklind begära replik. Men jag tyckte att våra vänner från Kristdemokraterna kom undan lite väl enkelt med det där med Dunkelflaute, när det inte lyser och inte blåser. Centerpartiet har nämligen nyligen presenterat en rapport där vi har fördjupat oss i detta. Hur ska vi kunna få motsvarande reglerbar baskraft så billigt som möjligt?

Det visar sig, grundat på rapporter från Sveriges Ingenjörer, Energimyndigheten och många andra experter, vilka de tre billigaste sakerna är. För det första handlar det om att modernisera vattenkraften, byta ut turbinerna helt enkelt. För det andra handlar det om att skapa incitament för att koppla på el på den vanliga fjärrvärmen. Det kan man nämligen göra i dag till en mycket mindre kostnad. För det tredje handlar det naturligtvis om att energieffektivisera.

Detta tillsammans motsvarar faktiskt alla fyra reaktorerna. Det går på hälften av tiden. I själva verket kan vi börja göra det på en gång i stället för att vänta till 2035 – och till en fjärdedel av kostnaden. Vad säger ni om detta?

Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Ja, det är precis det här som vi också pratar om. Vi har lagt fram ett förslag som handlar om grön baskraft och just att effektivisera vattenkraften och energieffektivisera samt att därtill bygga ut batterikapacitet. Det är inte en så väldigt främmande teknik som regeringspartierna allt som oftast verkar vilja få det att låta som.

Det låter alltså som att vi har förslag som i mycket liknar Centerpartiets, och vi ser fram emot att ge regeringen ett gemensamt paket som de kan få ta ställning till – i stället för att låsa in Sverige i en dyr och svår Ebba Busch-skatt, som faktiskt inte liknar något annat jag har hört talas om i svensk ekonomi tidigare.

Anf. 62 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Det vore väldigt olyckligt om Sverige i ett läge där vi behöver göra stora satsningar på vårt försvar, behöver möta en allvarlig ekonomisk kris och också har andra viktiga investeringar skulle satsa 400 miljarder på ett gigantiskt riskprojekt för kärnkraft till varje pris, som skulle tränga ut allt detta. Dessutom skulle vi därutöver få en massa skatter som gör elen dyr för alla – inte alls billig, som utlovats, utan jättedyr. Detta skulle dessutom, som också nämnts, bli verklighet någon gång 2035, då alla industrier som tänkt använda elen inte längre ens finns på plats i Sverige utan väl har flyttat till Spanien eller någon annanstans där det finns billigare el.

Vi tycker inte lika om allt. Om kärnkraften kan bli lönsam och billigare tycker vi såklart att den kan kopplas in i systemet, men inte till varje pris. Men det är viktigt att den här debatten inte förs med de politiska slagord som Kristdemokraterna nämnde här tidigare utan i verkligheten.

Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Precis, ett av problemen med det förslag som regeringen nu har lagt fram om ny kärnkraft är att man inte besvarar frågan hur den ska finansieras. Detta kostar flera hundra miljarder, och samtidigt säger man att man inte ska låna till det, även om det är okej att låna till försvaret. Men regeringens talepunkt när förslaget lades fram var väldigt tydlig: Vi ska inte låna till kärnkraftens utbyggnad.

Det går inte att förstå hur detta ska gå till eller vem som kommer att vilja göra det. Någonting är det som vi inte får svar på.

Något vi däremot är säkra på är Ebba Busch-skatten, som man kommer att lägga på energin. Den kommer att låsa in svenska hushåll och företag i högre elpriser än vad som är nödvändigt. Och ovanpå detta kommer vi alltså inte ens att få den el som vi behöver fram till 2035. Det är inget annat än ett väldigt dåligt förslag.

Anf. 64 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag får börja med att korrigera finansministern, för det tycks som om man kan samarbeta ibland i alla fall. Så är det uppenbarligen. Det har varit ett fantastiskt fint replikskifte. Nog om detta. Det är helt okej – det är klart att ni ska ta chansen att prata så mycket ni kan.

Fakta kvarstår. Vi har alltså installerat mer än 13 000 megawatt sedan den här regeringen tillträdde. Problemet är dock att vi bara får ut 330 megawatt. Det är alltså inte så att den här regeringen inte har tillfört detta, utan problemet handlar om vad man kan plocka ut.

Det var dock inte för detta jag begärde ordet. Jag begärde ordet för att ställa en motfråga om detta med gödselproduktion. Under Rysslands anfallskrig mot Ukraina har importen av just gödsel ökat, inte minskat. Det finansierar Putins krigskassa. Tycker Janine Alm Eriksson att det är okej, eller ska vi börja med gödselproduktion i Sverige i stället?

Anf. 65 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att stanna kvar lite i kärnkraftsdebatten och diskussionen om hur mycket energi som den här regeringen har skapat. Det må så vara, men man har också sagt nej till stora vindkraftsinvesteringar, vilket gör att Sverige är i ett sämre läge och har fått högre priser. Jag vill bara att detta ska komma fram. Denna politik fortsätter man nu med, och man gör det svårare för hushåll och företag framöver. Man vill framför allt göra det dyrare i ett läge när det inte behövs.

När det kommer till gödselproduktion hoppas och tror jag att svenska bönder tar väl vara på den gödsel som de själva har och använder den i så stor utsträckning som möjligt. Men vi vet ju att man också är beroende av att få in gödsel utifrån. Rysslands anfallskrig mot Ukraina slog ju inledningsvis väldigt hårt mot bönderna, för det saknades mycket. Men jag måste säga att jag inte riktigt förstår frågan, så Hans Eklind får gärna upprepa den. Vi i Miljöpartiet har inget emot gödsel.

Anf. 66 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Ryssland är världens största producent av gödsel. Så är det ju. Gödseln är superviktigt för deras krigskassa. Vi vet att vi själva ökar importen av gödsel.

Frågan är då om vi kan stärka den inhemska gödselproduktionen och alltså minska Sveriges importberoende av mineralgödsel från Ryssland. Vi kan ju göra oss oberoende. Vi kan till och med göra det till en exportindustri om vi vill. Men då uppstår följande lilla delikata problem, nämligen att vi inte kommer att leva upp till våra utsläppsåtaganden, för då ökar utsläppen i Sverige. Problemet, eller kanske snarare fördelen, med att utsläppen ökar i Sverige är dock att totalen ändå minskar. Vi kan nämligen se till att vi har en gödselproduktion som är smartare och mer klimatvänlig än den som för närvarande sker i Ryssland. Då är min fråga: Är det okej för en miljöpartist att vi gör en sådan rockad – det vill säga att vi ökar gödselproduktionen i Sverige även om det tyvärr innebär att vi ökar utsläppen? För Moder Jord borde väl de totala utsläppen vara det centrala. Skulle man kunna tänka sig att Miljöpartiet köper den rockaden?

Anf. 67 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! För Miljöpartiet är det viktigt att utsläppen minskar över hela jorden. Utsläppen är ju lokala men bidrar globalt. Det handlar alltså om att vi hela tiden ska sänka utsläppen.

När det gäller hur vi ska göra det och hur vi lägger upp det i världen finns det väldigt många avtal. Alla försöker jobba enligt dem, inte minst mot de globala hållbarhetsmålen. Där kommer vi ju inte fram riktigt.

Det är väldigt glädjande att Kristdemokraterna nu tar upp klimatproblematiken i våra replikskiften. Då kanske vi kan hoppas på att få ut mer av det.

Så länge vi behöver denna typ av gödsel behöver den också produceras på det bästa sättet. Här ser vi hur svensk innovationskraft och svenska företag bidrar i omställningen. Det är någonting som Miljöpartiet har satsat mycket pengar på genom bland annat Industriklivet. Där ser vi att vi har stora möjligheter att fortsätta att jobba för att säkra svenska företag och svenska arbetsplatser.

Anf. 68 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Låt mig upprepa en viktig sanning: Skolan är samhällets viktigaste frihetsreform. Det är där grunden läggs. Det är där barn får veta att de har rätt att drömma och rätt att lyckas och att det inte spelar någon roll varifrån man kommer utan vart man är på väg.

Därför är jag stolt över att vi i vårbudgeten fortsätter att prioritera skolan. Vi stärker stödet till skolsociala team. Det är ett viktigt verktyg för att tidigt kunna fånga upp elever som riskerar att hamna fel. Det fungerar för eleverna, lärarna och samhället. Vi ökar också tryggheten i skolan.

Regeringen inför nu tydligare regler för säkerhet för att förhindra hot och våld. Det är en självklarhet att barn ska kunna känna sig trygga i skolan. Kommunerna får resurser för att detta ska bli verklighet.

Detta är viktiga satsningar tillsammans med det som presenterades i budgeten för 2025 och med de utredningar som Liberalerna har drivit på för och som nu blir klara en efter en. Till exempel tittar man på viktiga frågor som begränsade vinstuttag, minskad administrativ börda för lärare med mera.

Samtidigt skapar vi sommarjobb för unga för att ge dem chansen att känna sig behövda, få ansvar och få en lön. Det är så vi bygger självkänsla. Det är så vi bygger framtidstro.

Fru talman! Det är detta som är socialliberalism i praktiken – att vi ger människor frihet att växa och att vi bygger ett samhälle där ingen hålls tillbaka men där inte heller någon lämnas efter.

(Applåder)

Anf. 69 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Nu tror jag att ledamoten Hans Eklind misstänker att jag ska prata om gödsel, eftersom det talades om det i det föregående replikskiftet. Men det kommer jag inte att göra. Nej, skämt åsido!

Fru talman! Jag tänker att vi inte kan lämna den här debatten utan att ta upp det enorma finansieringsbehov som den ukrainska staten just nu har när det gäller att upphandla och själv producera vapen – det handlar såklart också om att motta vapen som är gjorda i Sverige och finansierade i Sverige. Vi i Centerpartiet har värdjat om att Sverige, som har mycket goda

statsfinanser och starka intressen av att Ukraina fortsätter att fungera som en sköld för hela det fria Europa, ska tredubbla stödet – per år – från den ram på 25 miljarder som nu redan har överskridits. Därmed har också resurserna flyttats. Det ska alltså gå från 26 till 75 miljarder per år, en bit över 1 procent av vårt lands bnp.

Jag skulle vilja fråga ledamoten från Liberalerna om det inte är dags att vår regering driver detta, för det är bråttom.

Anf. 70 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag tackar så mycket för en väldigt viktig fråga.

Jag kan verkligen ge ledamoten Ådahl rätt i hur viktigt det är med det långsiktiga och uthålliga stödet för Ukrainas kamp för att vinna kriget. De kämpar inte bara för sin egen överlevnad och frihet utan också för hela Europas frihet och trygghet.

Jag tycker att det nu, i den oroliga tid som är och med tanke på vad som händer utifrån det senaste presidentbytet i USA, är ännu viktigare att Europa samlar sig och att vi gör allt vi kan.

Min kollega Gulan Avcı, vår försvarspolitiska talesperson, lämnade ett besked i *Agenda* när hon var där och diskuterade detta. Liberalerna vill öka stödet till Ukraina. Vi har i vårbudgeten aviserat att vi tidigarelägger delar av ramen för den här bottenplattan, som vi aviserade och som var 25 miljarder per år. Den är nu överstigen. Detta är bra och viktigt, för vi behöver göra det vi kan här och nu för att stödja Ukraina här och nu.

Anf. 71 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag vill understryka att vi verkligen stöder det här förslaget, även om vi naturligtvis önskat att det hade varit mer pengar och att man inte flyttat det från 2026. Men även där är tiden väldigt knapp, i synnerhet med tanke på situationen just nu med förhandlingen, där den nya amerikanska administrationen tyvärr försöker tvinga på Ukraina en fred på Putins villkor som varken ni eller vi eller, hoppas jag, någon i Sverige accepterar. Det ska vara en fred på Ukrainas villkor. Men då måste naturligtvis, som flera av er har sagt, deras hand stärkas. Det måste göras konkret, och det måste göras nu.

Vi har lagt detta utanför ramverket, så det påverkar faktiskt inte statsfinansernas ramverk. Det har vi gjort medvetet, eftersom det nu är krig mitt i Europa. Vi hoppas att ni har möjlighet att faktiskt till slut göra det som vi flera gånger lagt på finansutskottets bord. Det handlar om att tredubbla hjälpen.

Jag vill passa på att önska alla ledamöter och finansutskottet glad påsk.

Anf. 72 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Det var bra att jag fick en möjlighet till, för jag hann inte tala färdigt i mitt förra inlägg.

Nu har vi sett till att vi lägger ännu mer pengar för 2025. Från Liberalernas sida vill vi driva på, så att vi gör det vi kan. Jag skulle vilja säga att det finns en stor enighet i regeringen och Sveriges riksdag om det långsiktiga stödet till Ukraina. Jag tycker att det är jättebra och jätteviktigt.

Vad som händer 2026 och framåt får vi återkomma till. Men här tänker jag: Vi utesluter ingenting. Vi behöver göra det som krävs för att stötta Ukraina, så att de vinner kriget och får fred på sina villkor.

(Applåder)

Debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 25 mars justerades.

§ 3 Fastställande av dag för riksmötets start 2025/26

Talmannen hade efter samråd med gruppledarna föreslagit att riksmötet 2025/26 skulle inledas *tisdagen den 9 september kl. 10.30*.

Kammaren biföll detta förslag.

§ 4 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Robert Olesen (S) utsetts till ny ledamot av riksdagen från och med den 15 april 2025 sedan ledamoten Tomas Eneroth (S) avsagt sig uppdraget och riksdagen godkänt detta (prot. 2024/25:88 § 2).

Valprövningsnämnden har enligt 14 kap. 30 § vallagen (2005:837) denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen.

Stockholm den 10 april 2025

Malin Bonthron

ersättare för ordföranden

/Sara Dadnahal
sekreterare

§ 5 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält Robert Olesen som suppleant i utbildningsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utbildningsutskottet

Robert Olesen (S)

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2024/25:29 för torsdagen den 10 april från skatteutskottet och
prot. 2024/25:32 för torsdagen den 10 april från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 7 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2024/25:595

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:595 Sjukvårdens administration
av Anders W Jonsson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 6 maj 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 april 2025

Socialdepartementet

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Enligt uppdrag

Johanna Mihaic

Expeditionschef

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2024/25:3373 till finansutskottet

2024/25:3388 till försvarsutskottet

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2024/25:99 Vårändringsbudget för 2025

2024/25:157 Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull
fritid i gemenskap med andra

2024/25:158 Upphävande av lagen om strukturfondspartnerskap

Skrivelser

2024/25:98 Redovisning av skatteutgifter 2025

2024/25:101 Årsredovisning för staten 2024

2024/25:120 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspoli-
tiska ramverket 2024

Motioner

med anledning av prop. 2024/25:124 Skärpt syn på sexuella kränkningar,
bedrägerier mot äldre och brott med kön som hatbrottsmotiv
2024/25:3390 av Gudrun Nordborg m.fl. (V)
2024/25:3391 av Teresa Carvalho m.fl. (S)
2024/25:3393 av Henrik Vinge m.fl. (SD)
2024/25:3396 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 april

2024/25:598 Slutna digitala nätverk som sprider hat och uppmanar till våldshandlingar

av *Heléne Björklund* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:599 Hinder för ideellt engagemang

av *Agneta Nilsson* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:600 Statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer

av *Sara Gille* (SD)
till statsrådet Nina Larsson (L)

2024/25:601 Samhällsmålet i älgförvaltningen

av *Isak From* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

den 14 april

2024/25:602 Neutralitet på arbetsplatsen

av *Sara Gille* (SD)
till statsrådet Nina Larsson (L)

2024/25:603 Nedläggning av statliga servicekontor i Östergötland

av *Eva Lindh* (S)
till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:604 Utjämningsystemet

av *Eva Lindh* (S)
till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:605 Demokratin i Turkiet

av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:606 Dövas och hörselskadades rätt till undervisning på sitt språk

av *Jessica Rodén* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:607 Uteblivna straff för människohandel

av *Patrik Lundqvist* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:608 Marknätets utökade kostnader
av *Lawen Redar* (S)
till kulturminister Parisa Liljestrand (M)
2024/25:609 Nedskärningar på folkbildningen
av *Lawen Redar* (S)
till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

Prot. 2024/25:101
15 april

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 april

2024/25:1044 Bistånd som riskerar att förvandlas till exportstöd
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)
2024/25:1045 Lantbrukets kompetensförsörjning
av *Stina Larsson* (C)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2024/25:1046 Husbehovsfiskets roll i totalförsvaret
av *Hanna Westerén* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2024/25:1047 Geografisk fördelning av biståndet
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)
2024/25:1048 Överförbarhet av fiskekvoter
av *Victoria Tiblom* (SD)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2024/25:1049 Bostadsrättsinnehavares och hyresgästers ansvar för trygghet
av *Markus Kallifatides* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)
2024/25:1050 Behovet av svenska beredskapsbutiker
av *Hanna Westerén* (S)
till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)
2024/25:1051 Kustbevakningens bemanning
av *Hanna Westerén* (S)
till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)
2024/25:1052 Civilsamhällets roll i biståndet
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)
2024/25:1053 Jämställdhetsarbetet i biståndet
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)
2024/25:1054 Bättre skydd mot oseriösa överlåtelse av fastigheter
av *Markus Kallifatides* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1055 Migrationskrav som biståndsvillkor
av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1056 Bostadsrättsliga föravtal och förhandsavtal
av *Markus Kallifatides* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

den 14 april

2024/25:1057 Översyn av Rättsliga rådet

av *Karin Rågsjö* (V)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1058 Ökat ansvar på kommunerna när staten drar sig tillbaka

av *Louise Thunström* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:1059 Jämlik tillgång till hjälpmedel över hela landet

av *Nadja Awad* (V)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:1060 Beslut om stärkt svensk livsmedelsförsörjning och -beredskap

av *Helena Lindahl* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1061 Budapest Pride

av *Louise Thunström* (S)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2024/25:1062 Bitcoinreserv

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:1063 Den ryska attacken mot Ukraina och den israeliska attacken mot Gaza

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:1064 Beredskap med anledning av mul- och klövsjuka

av *Stina Larsson* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1065 Återkravsstopp för assistansersättning

av *Nadja Awad* (V)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:1066 Uteservering som serveringslokal

av *Christofer Bergenblock* (C)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:1067 Småskalig vattenkraft

av *Erik Hellsborn* (SD)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1068 Framtidens kurslitteratur

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 15.34.

Prot. 2024/25:101
15 april

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 48 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande	1
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	1
Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S)	3
Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	6
Anf. 4 IDA GABRIELSSON (V)	8
Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C).....	11
Anf. 6 HANS EKLIND (KD)	13
Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP)	15
Anf. 8 CECILIA RÖNN (L)	17
Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	18
Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik	19
Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	19
Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik	19
Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	20
Anf. 14 IDA GABRIELSSON (V) replik	20
Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	20
Anf. 16 IDA GABRIELSSON (V) replik	21
Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	21
Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik	21
Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	22
Anf. 20 MARTIN ÅDAHL (C) replik	22
Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	23
Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	23
Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	23
Anf. 24 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	24
Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	24
Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S)	24
Anf. 27 CECILIA RÖNN (L) replik	25
Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik	25
Anf. 29 CECILIA RÖNN (L) replik	26
Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik	26
Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	27
Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik	27
Anf. 33 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	27
Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik	28
Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	28
Anf. 36 IDA GABRIELSSON (V) replik	29
Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	29
Anf. 38 IDA GABRIELSSON (V) replik	29
Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	29

Anf. 40	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	30
Anf. 41	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	30
Anf. 42	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	30
Anf. 43	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	31
Anf. 44	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	31
Anf. 45	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	31
Anf. 46	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	32
Anf. 47	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	32
Anf. 48	IDA GABRIELSSON (V).....	32
Anf. 49	MARTIN ÅDAHL (C).....	33
Anf. 50	HANS EKLIND (KD).....	34
Anf. 51	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	34
Anf. 52	HANS EKLIND (KD) replik.....	34
Anf. 53	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	35
Anf. 54	HANS EKLIND (KD) replik.....	35
Anf. 55	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	35
Anf. 56	HANS EKLIND (KD) replik.....	36
Anf. 57	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 58	HANS EKLIND (KD) replik.....	36
Anf. 59	JANINE ALM ERICSON (MP).....	37
Anf. 60	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	37
Anf. 61	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	38
Anf. 62	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	38
Anf. 63	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	38
Anf. 64	HANS EKLIND (KD) replik.....	39
Anf. 65	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	39
Anf. 66	HANS EKLIND (KD) replik.....	39
Anf. 67	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	40
Anf. 68	CECILIA RÖNN (L).....	40
Anf. 69	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	40
Anf. 70	CECILIA RÖNN (L) replik.....	41
Anf. 71	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	41
Anf. 72	CECILIA RÖNN (L) replik.....	41
§ 2	Justering av protokoll.....	42
§ 3	Fastställande av dag för riksmötets start 2025/26.....	42
§ 4	Anmälan om ny riksdagsledamot.....	42
§ 5	Anmälan om kompletteringsval.....	42
§ 6	Anmälan om subsidiaritetsprövningar	43
§ 7	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	43
§ 8	Ärenden för hänvisning till utskott	43
§ 9	Bordläggning.....	43
§ 10	Anmälan om interpellationer.....	44
§ 11	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	45
§ 12	Kammaren åtskildes kl. 15.34.....	47